46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 565 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/14 ՄԱՐՏ 1903 ՇԱԲԱԹ 1320 ՁԻԼՀԻՋԱԷ 15 — 1 ՄԱՐՏ 1318

JOURNAL ARMENIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւ Ափ Մասսէի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ կը չեն արուիր.

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یوی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوحانس فرید
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
	Ցարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսոյ համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ.

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵԱԼՈՑՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԵՐ ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ
ԷՄԻԼ ԶՈԼԱՅԻ
ավէճէն մաչելի եւ հետաքրքրաշարժ մէկ վէպը,
ԹԵՔԷԶ ՌԱՔԷՆԷ
ԱՅՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻԷՆ
սկսեալ, իր թերթօն պիտի հրատարակուի ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ մէջ, խիստ պարզ եւ սահուն ուխտարհաբարով մը.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Գ. ԿԻՐԱԿԻ. ԱՆԱՌԱԿԻՆ

ԶՂՋՈՒՄ

Ինծի՛ն զգացում մը՝ զոր քրիստոնեան արտայայտել կ'ուզէ ամէն անգամ որ ուրիշ մը կը ներկայանայ իրեն։ Քրիստոնեայ մը չարութիւն կը գործէ, կը ստէ, կը խաբէ կամ ոճրագործութիւն կ'ընէ, իր գործած մեղացին բան մը չգիտէ ան. կատաղութիւնը կը դրդէ զինքը որ չարութիւն գործէ, իր ընկերոջ անիրաւութիւն ընէ, անոր ինչքը գողնայ, կամ զանիկա իր սահմանութեան կամ խաբեբայութեան զոհն ընէ ճարտար ճարպիկութեամբ մը։ Ժամանակը արագ կը սահի կ'անցնի, բայց վայրկեանական մէկ վերյիշումը իր գործած չարութիւններուն՝ զինքը կը զգեստնէ, խղճին բողոքները կը բարձրանան իրեն դէմ՝ որոնց պատասխանելու անկարող կը զգայ ինքզինքը, ու իր անձը, իր արարքները արդարացնելու համար բառ մը անգամ չգտար իր շրթունքներուն վրայ և ո՛չ ալ միջոց մը կրնայ խորհիլ ելքի մը համար։ Միակ դարման մը կրնայ զինքը այս անտանելի կացութենէն ազատել, դարման մը որ ուղղակի իր սրտին խօսքն կը բղխի, իր ներքին աշխարհէն դուրս կուգայ՝ ըրածները յիշել և զղջա՛լ, զղջա՛լ և ազատիլ։ Խորհիլ պահ մը և արցունքի մէկ երկու կաթիլներ թափել իր գործած սխալներուն վրայ ու անոնցմով իր սիրտը մաքրե՛լ, բաւական է եթէ ոչ մարդոց արդարութեան, գոնէ Աստուծոյ արդարութեան առջեւ արդարանալու համար։ Քրիստոնեային համար զղջումը հանդարտութիւն է սրտին և հեսեւաբար խղճին. առանց անոր մարդիկ հանդարտ և հանգիստ չեն կրնար ըլլալ։ Վերցուցէ՛ք զղջումի զգացումը մարդուն ներսէն. սրտէն խլեցէ՛ք զայն եթէ կրնա՛ք՝ մարդը չպիտի կրնայ ապրիլ, կեանքը դառն պիտի թուի իրեն։

Զղջումը արտայայտութիւնն է հոգիին. մարդու մը ինչութիւնը անով միայն կը հասկցուի։ Մեռած մարդիկ միայն չեն կրնար զղջալ։ Զղջումը վերցնել մարդուն մէջէն անկարելի է, ինչպէս որ անկարելի է մարդուն էութենէն հոգին խլել վերցնելը։ Հոգիին ջնջումը ջնջումն է զղջումին, զղջումին բարձումը բարձումն է մարդուն կեանքին։ Առանց զղջումի կեանքը դժոխք մը կ'երեւայ մարդուն, ուր իր սրտին ու խղճին տանջանքները զինքը պիտի չարչարեն։ Բայց վա՛յ այն մեղաւոր քրիստոնեային որ ինքն իրեն կը չարչարուի, կը տանջուի իր խղճին խայթերով։ մխալ մըն է ինքն իրեն, որ երբեք տարբերութիւն մը չունի թոքախաւորէ մը, կը մայի, կը ծիւրի, կը հալի, կը մեռնի, կը մեռնի ինքն իրեն առանց աշխարհի վրայ, ընութեան վրայ, ծովուն անհունութեան և մարդոց ճարտարագործութեան վրայ ակնարկ մը նետելու յօժարութիւն ունենալու։ Ապրելու փափաքը կը ջնջուի այսպէս մեղաւոր քրիստոնէին մէջ ու կեանքը փորձանք մը կ'երեւի այլեւս։

Միայն զղջումը այդ հոգեկան անտանելի կացութենէն կ'ազատէ քրիստոնեան, բայց զղջումը պէտք է որ հոգիին խորերէն բղխի և ո՛չ թէ միայն շրթունքները զղջումի բառեր մը միայն արտասանեն։ Դուք, սիրելի ընթերցողներ, դուք երբեք զղջումի հարկ չէ՞ք զգար ձեր սրտին խորը, ձեր շուկայի կեանքի միջոցին ու տնական զբաղումներու ատեն, դպրոցական աշխատութիւններու ժամանակ և կեանքի բոլոր գործառնութեանց միջոցին։ Եթէ խիղճ ունիք, ու զայն չէք խեղդած ձեր ներսը, վստահ եմ թէ զղջալու պէտքը կը զգաք դուք ամէն անգամ որ ձեր գործած արարքները դիդեն ձեզի որ զղջաք։

Թէպէտ կան քրիստոնեաներ որոնք չեն զղջար ու կը խնդան զղջացողին վրայ, բայց անոնք Աւետարանի ոգիին ծառայելէ կը դադրին, անոնք ուրեմն խեղդած են իրենց սրտին ու խղճին ձայնը, բայց կարելի՞ է միթէ այդ երկու զգացումները մարդուն՝ անգործութեան մատնել. չէ՞ մի որ երբ սիրտը իր բարախումները դադրեցնէ ու խիղճը իր արդար դատաստանները՝ մարդը կը մեռնի, իրաւ է թէ զղջումը չատ անգամ առիթ մըն է նորանոր սխալներու և թերութիւններու, բայց անիկա գրգիռ մը կ'ըլլայ գործունէութեան, բարոյականի ուղղութեան, նկարագրի կազմութեան, հոգիի բարձրացման, զգացումներու ազնուացման։ Ո՛վ որ նկարագիր չունի անիկա մարդ չէ՛, բան է խորհող մը։ Զղջումը առիթ մըն է ինքզինքը ճանչնալու, մարդուն մեծութիւնը ինքզինքը ճանչնալուն մէջն է, ասոր համար փոքր են սրտով և հոգիով անոնք՝ որոնք ինքզինքին չեն ճանչնար։ Ինքզինքը ճանչնա՛լ, ճանչնալ իր սխալը, իր յանցանքը ու զղջա՛լ։ ահա՛ քրիստոնէին բարոյական և հոգեկան մեծութիւնը։ Ահա թէ ինչո՛ւ համար կը սիրուին անոնք որոնք այս յատկութիւնը և այս բնաւորութիւնը ունին։ Զղջումը մէկոց մըն է նոյն իսկ յաջողդիմութեան և զարգացումի, վասն զի չէ՞ մի որ ինքզինքը ճանչնալը նոյն իսկ զարգանալ ըսել է. տեսնել իր թերութիւնը և զայն ուղղել, գիտնալ իր սխալը ու զայն դարմանել, իր պակասութիւնը ինքն իրեն մատնանշել ու զայն շտկել՝ պատուաւոր մարդու գործերն են։ Անհաւատ են այն քրիստոնեաները՝ որոնք չեն զղջար ու չեն ճանչնար ինքզինքին, որոնք մտիկ չեն ըներ իրենց խղճին ձայնին որ չարունակ կը բողոքէ իրենց գործած անիրաւութեանց դէմ։

Զղջումը աջդարացում մըն է ինքնիրեն. կը օրհնայ զղջացողը իր մեղքերէն, նոր զգացումներով կը լեցուի անիկա, նոր հոգիով մը կը կենդանանայ։

Անառակ տղան՝ հեռացած իր տունէն՝ մխած էր իր բոլոր ունեցածները ու անխելքութեան հետեւանքով մեղքի, անկումի և անբարոյականութեան մէջ ինկած էր. անկում մը որմէ երբեք չպիտի ազատէր եթէ վայրկեանական վերյիշում մը իր սխալներուն չգար իր միաքը տանջելու և բաղդատութիւնը չընէր իր ներկայ կեանքին ընտանեկան անցեալ չքեղ կեանքին հետ ու չզղջար իր սրտին խորերէն, իր բոլոր հոգվը, ու չդառնար իր հօրենական տունը։ Անիկա արդարացաւ, ընդունուեցաւ իր նախկին փառքին մէջ։ Իր զղջումը բաւական կ'ըլլայ որ բարձրանայ վե՛ր ամէնէն ատորին, ամէնէ գարշելի կացութենէն որդիութեան ասպիճանին. օրինաւոր ժառանգ եղաւ անիկա՝ հակառակ իր հօրը հարստութեան մեծագոյն մասը փճացուցած ըլլալուն։ Անառակին զղջումը և դարձը, իր սխալին ճանչնալը ամէնուն առ հաւասարակ ցնծութեան և ուրախութեան պատճառ կ'ըլլան։ Զղջումով կ'արդարանայ այսպէս Անառակը, ու անոր պէս կ'արդարանայ նաեւ Աւետարանին մաքսաւորը, որ տաճարի միայնութեան մէջ՝ ինքն իր մէջ ամփոփուած ակնարկ մը կը նետէր իր ապրած կեանքին վրայ, իր սխալը կը տեսնէր, կը զղջար ու իր խղճին վրայ ծանրացած բոլոր իր գործած անիրաւութիւնները և խարդախութիւնները ու վաշխառութիւնները բռունցքի հարուածներով կը ջնջէր. մէկ կողմ կ'ընէր ու բոլորովին արդարացած տուն կը դառնար. և այսպէս չէ՞ր նաեւ Զաքէոս. ասիկա ալ զղջա՞ց ու չճանչցա՞ւ իր պակասութիւնը ու ինքզինքը չուղղե՞ց։ Երանի թէ բոլոր քրիստոնեաներ անոնց պէս զղջային։ Վասն զի ո՛րքան մեծ բան է մեղաւոր մատնել Աստուծոյ առաջեւ ու բոլորովին արդարացած տուն դառնալ, բոլորովին նոր քրիստոնեայ ըլլալ։

Դուք ալ ո՛վ Յիսուսի խօսքին հեսեւողներ, ձեր ամբողջ կեանքը պահ մը քննեցէ՛ք, ուշադրութեամբ ձեր եսեւը նայեցէ՛ք, վերյիշեցէ՛ք ձեր բոլոր գործերը, ձեր խօսածները. այդ քննութիւնը, վերադարձը ու վերյիշումը տեսակ մը զղջում պիտի ըլլայ. և եթէ երբեք անիրաւ գործ մը ըրած էք, պիտի կարմրիք, եթէ այլանդակ խօսք մը ըրած էք պիտի դողաք, եթէ մէկուն չարիք մը ըրած էք պիտի սարսափիք։ Այդ չիկնումը, այդ դողդողալը, այդ սարսափը ձեր կեանքին բովը պիտի ըլլան, ուրկէ մաքրուած, արբուած դուրս պիտի ելնէք. բաւական է որ ձեր սրտին խորերէն զղջաք, ձեր էութենէն, ձեր ներքին աշխարհէն վեր առնաքէք ձեր «Մեղայն». հոգեւոր նոր կեանք մը պիտի ունենաք դուք ամէնքնիդ, կրօնական նոր զգացումներով պիտի լեցուիք. նոր հոգիով մը պիտի առգորուիք. դուք բարիներ պիտի ըլլաք։ Զէ՞ք փափաքիր բարիներ ըլլալ, եթէ կը փափաքիք, ուրեմն զղջացէ՛ք. դարձէ՛ք Աստուծոյ ու իբրեւ մեղաւորներ՝ ինքնաճանաչութեամբ մը ըսէք «Մեղա՛յ Տէր, մեղա՛յ։ ես իմ անօրէնութիւնս գիտեմ.» Ահա այս գիտակցութիւնը մեղքին արդարացումը պիտի ըլլայ մեղաւոր քրիստոնեային։

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՅՈՒ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

ԱԽԱՐՏԵՑԱԻ

Կազմի աշխատութիւնները հագիւ. մէկ քանի օրէն կ'աւարտին։ Այն ատեն պիտի ծանուցանենք մեր ընթերցողներուն թէ, ի՛նչ միջոցով պիտի սատնան մեր նուէրը «Աշխարհաբար Նարեկը»։

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ

(ՓՐՈՒՍԱ ԷՋԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ՀԱՏՈՐԷՆ)

Պատմութիւնը ա՛ն է նորէն, այնչափ վսեմ, այնչափ տեսած, այնչափ գլխունուդ եկած, ո՛վ դուք՝ որ Մեծ-Պահքի մէջ Սաղմոս քաղելէն Արեւագալի կը վազէք, չելլա՛ յելեվէի ձեր բարեպաշտ հոգին՝ երբ սիրային կեանքէ մաս մը դրուագեմ սրտով. վասն զի հպած բաներու անդրադառնալ ու դաս հանել իրաւէն՝ սուրբ գիրքը լաւագոյն ուսումնարան չափ օգտակար չեն՝ չենք կրնար ըսել։

Համակրած էին իրարու։

Համակրանքն էր սա ինտիմական հասակին, առջինեկ, գաղտուկ, անգոյա ու տաք, որուն տակ Սէրը,— զգացումներու մեծ Երախան, — կը թուէր իր միամիտ մրափը շարունակել։

Արուարձանին մէկ դին անունք, մէկալ դին՝ սանդ. ըսել է գիտցուն չէին իրարու, բայց ասոնցուն օրը դէմ դիմաց ելլալին, երկուստ մը նայուածքի ողջոյնը փոխանակելին հերիք էին որպէս զի երկուքը զգային իրենց հոգիներուն մէջ հոսիլը այն անանուն խռովքին՝ որ ատենօք թունտ հանած է անս պատճառ ի՛ս ալ քե՛զ ալ, երբ սարիքնիս դէպ ի քսանը կը շուլլուէր։

Տղան որքո՞ն ի՛նչն էր, աղջիկը ինչ կ'ըսուէր, խաչո՛ւ չգիտէին։ Մինակ, առուս իրինկուն իրենց ճամբան ունէին անունք, դպրոցին երկայն, մանիման ճամբան՝ որուն վրայ սա երկուքը զիրար կը կարէին, և այդ բոպէի մը վայելքը հեռու չէր զգացնելու իրենց թէ երջանկութիւնը հա՛ս ալ է, հոս, մայթերուն վրայ, հանդիպած առնդի քովը կամ պատի մը տակը։

Առտու մը տեսարակ մը սահած էր աղջկան ձեռքէն։ Դիտո՞ւմ։ Ասանկ պարագաներու արդէն ո՞ր բան դիտում չէ։ Զայն գետնէն վերցնել և անոր կարկառել՝ վայրկեանի մը գործ եղած էր աղուն համար։

—Տեսարակնի՛դ, օրիորդ...

Կարիտասներ նուա՛զ կարմրած են եփ ջուրի մէջ նետուած տաւենին։ Դէմքերու այս յանկարծական շառագունանքը բաւական էր որ անանք փոխադարձ յաջողէին կարդալ իրարու սիրտ և ձգէին այնուհետեւ իրենց ճանչնորութեան լարերը ինչուան բարեւասնուարին։ Բարեւէն նամակի փոխանակութիւն՝ քայլ մը չէ, մա՛ մըն է։ Փողոցը երբ անցուգարձէ ամայի դառնար, գրպանները բերան կամ ափերու մէջ անձկագին սպասող ճրմրթիկած, ծալուած հէք թուղթեր հասցէներնուն տրուած կ'ելլային փութով, և Երուանդ ու Երանիկ կը բացուէին իրարմէ գոգի պէս, յանցաւորի՛ալ պէս, քանի որ վախ ու դող սիրտերնուն մէջ կը թափառային անընդհատ։

Երջանի՛կ օրեր դպրոցականի, երջանիկ, ու ո՛րչափ չատ։

Գիրով տեսնուելու դիւթական այս կեանքը կարճ տեւեց սակայն. օր մը վերջապէս օձիքնին ձեռք տուին։ Երանիկենց տունը մանող ելլող մը աչքովը տեսեր էր ինչ որ գողունի կ'ընէին անոնք և եկեր ականջը ծակեր էր ծնողքին։ Ատոր վրայ ծնողքը տղուտեսուհի մը կապեր էր պոյին, որ երթուդարձին՝ էգ վագրի պէս կը հսկէր։

Իրենց երջանկութեան կարկտին վրայ ինկած կոյր-հանգոյց մըն էր այս դէպքը. հիւսքը դադրած էր և Երանդ ու Երանիկ մահո՛ւ չափ տրտմեր էին։

Սիրող սիրային համար անդունդը ակօսի մը ցած խոռոչն է և արգելքի պատ՝ սիկառի մը թուղթ. չի հաւատացողը չատ պարզամիտ ըլլալու է։ Լաւ աչքի կատարուած այդ հսկողութիւնը ջուրը կ'ինկար, երբ գիշերը խաւարին էն հատ վերարկուն ձգէր վրան, ու տղան գար պատէզին ներս ցատկելու։ Հոդ, թմբիի մը գաղտամեան շուքին տակ, մէկ քանի սուղ վայրկեաններու վայելքը գիրով տասակցութեան աղայականութիւնը կը ծաղրէր կարծես։ Մղրիմներ որ հնուն իրենց սուր երգը կ'երգէին ու տերեւներ որ երկու գլուխներու վերեւ իրենց խարշափը կը չարունակէին՝ չէին իմանար լուռ վէճվէճումը ատոնց պաշտումի ովկէանին։

* *

Մինչեւ ե՞րբ սակայն, մինչեւ ե՞րբ ցիմարութիւնը սիրող սիրաերու։ Տարիներու հոլովումովը, պերեւեշներ երբ կ'աղուամաղին, և անդին, կուսական լանջքը երբ չափահասութեան կոհակը կ'ամբառնայ չփակին եռուէն, նոյնը կը մնան կ'ըսէք տարփանքի այս կերպ խլ զուեշներ։ Դպրոց չուներին հիմայ, տղան գործի էր, աղջիկը՝ տունը, դաշնակին ստեղներուն առջեւ կամ գիրքի մը էջերուն մէջ՝ արծարծելով անուշ տուայտանքը իր հոգիին։ Երանիկ փոխուա՞ծ, ո՛չ իսկ փոր մը։ Իր աչքը գօտեպինդ կը սպասէր ներսիդին, երջանիկ ըմբիշ մը պէս. մինչ տղան գործի կեանքին մէջ օր օրի թրծուելով կը տեսնար, յափրանքի նանրէպ աչքերովը կը տեսնար անիմաստ ըլլալը այդ պաշտումին։

Մանչու սէրեր դպրոցականի օրերուն մէջ՝ կ'ապրին, կը վրթկին, կ'ոգորին ընդ երկար ու կ'ոգեվարին երբ պեսը ծիլ ձգէ ղուրթերու վերեւ։ Այդ ծիլերուն վրայ մասներ կը խաղան,

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երեսը)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 80

ԲԱՍԻՄ

ԿՆԱՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ՎԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Զ.

Բարեկամութիւն ալ ասիճան մը ունէր, ուրկ առջ անցնիլ անպատշաճ կը սեպ[illegible] Պետրոս և կը սպասէր որ օրիորդը [illegible] մը յայտնէ, իրեն վիչտ պատճառ[illegible] նդիրին նկատմամբ, սակայն տեսնելով որ պիտիկայ լռութիւն կը [illegible], [illegible]ին փորձ մը ընելու դիտումով.

—Արդեսք [illegible] նամակ մը կամ լուր մը [illegible] ունեցած էք Պաքուէն, հարցուց։

—Այո՛ [illegible] Սարգիս, նամակ մը ստացա օրիորդը, գիրն ու ստորագրութիւնը անծանօթ նամակ մը, որուն մէջ [illegible] մը անհանգիստ բաներ յերիւրուած են Պարոն Շարամովի նկատմամբ։

Սարգիս [illegible] դիտումով կ'ըսէր այս խոսովանութիւնը Պետրոսին, որպէս զի անիկայ ալ տեղեկանայ եղելութեան ու սիրտի քեռորդին, որուն մեղամաղձոտ կացութենէն տհաքեկիլ սկսած էր։ Իսկ երիտասարդը տեսնելով որ իր ենթադրութիւնները սխալ էին և թէ օրիորդը սիրային յուզութեան խզումէ չէ որ տիրած է, ազատ շունչ առաւ ու այս պարագան ալ իր նպատակին ծառայեցնելու յարմար առիթ մը սեպելով.

—Բայց օրիորդը անծանօթ և անստորագիր նամակի մը կարեւորութիւն չտալու չափ քաջութիւն ունի, քանի, ան որ իր գրածը չի ստորագրեր, բնական է որ թշնամական դիտումով մը կ'ուզէ միաք պղտորել։

—Ես ալ միեւնոյն գաղափարէն կամ, յարեց Սարգիս, գոհ ելլելով Պետրոսի այս բացատրութենէն, ո՛վ գիտէ ո՞ր անմտիրը, կամ Պ. Շարամովի վաճառատունէն վնասուած ո՞ր անպիտ արարածը ասանկ ստոր խաղ մը խաղցած է։

Մելինէ բնաւ կարեւորութիւն չի տալով երկու խոսակիցներուն, կը շարունակեր իր երաշուն ու մելամաղձոտ խոհերը։

Ձեր բարեկամութեան նկատմամբ ատած յարգանքս ու անձնուիրութեան զգացումս կը մոռցնեն ինձ պատշաճութեան օրէնքները, բաւ Պետրոս, կ'աղաչեմ օրիորդ, պատիւ ըրէք զիս ալ ձեր մտերիմը նկատելու, բացայայտ խոսցեցէք, ինչ է եղելութիւնը, ինչո՞ւ այդչափ հալումաշ պիտի ըլլաք, միթէ կ'ուրէ՞ ձեր թանկագին առողջութիւնը վնասդի ենթարկել անհասատ և գուցէ բոլորովին չինծու նամակի մը համար։

—Նոյն իսկ եթէ իրաւ ալ ըլլան գրուածները, յարեց Սարգիս, ինչպատճառ կայ այս ասիճան մտատանջուելու։

—Բայց կ'աղաչեմ, ինչ է եղածը, ըսէք կայելի է ես ալ ուրիշ կարծիք մը կը յայտնեմ։

Սարգիս առանց կարեւորութիւն տալու Մելինէի լռութեան, ոչ ոգեղուշին ապաւորութեան տակ չկրցաւ պահել գաղտնիքը և մտերմական չեշտով մը.

—Եղածը արտակարգ բան մը չէ, Պետրոս էֆէնտի, ըսաւ, նամակին մէջ գրուած է թէ, Պ. Շարամով ամուսնացած է։

—Ամուսնացա՞ծ, մուլաց Պետրոս, չկրնալով ակամայ յուզում մը զսպել։

—Այո, անանկ գրուած է նամակին մէջ, բայց ո՞վ կրնայ երաշխաւորել ատուդութիւնը, նոյն իսկ եթէ իրօք ամուսնացած ալ ըլլայ, ինչ անտեղութիւն կայ, բայց Մելինէն չեմ գիտեր ինչո՞ւ հոգ ըրեր կը ասնէ ինքզինքը։

Շարամովի ամուսնութիւնը Պետրոսին համար ալ անհպատ պարագայ մ'էր։ Երիտասարդը օրիորդին իր նկատմամբ ցոյց տուած համակրանքէն կը յուսար օր մը չէ օր մը ամուսինը ելլալ անոր, ու ձեռք անցնել Շարամովի ամբողջ հարստութիւնը և հիմա հանքատերէն երկրորդ ամուսնութիւնը կը յեղաշրջէր իր ծրագիրները, քանի որ կրնար դեռ չատ մը ժառանգորդներ ծնիլ ան իր երկրորդ ամուսինէն։ Արդէն մանրամասնաբար հասկցած էր Շարամովներու կենսագրութիւնն ու ընտանեկան անցեալը։ Սարգիս և օրիորդը այլ և այլ պարագաներու մէջ տակէ տակ պատմութիւններ ըրած էին իրենց ընտանեկան ներքին կեանքէն և Պետրոս անոնց ամէնքը միաձեւելով՝ մաքին մէջ պատկերացուցած էր Շարամովները՝ իրենց Պաքուի ճոխ ու փարթամ դիրքին մէջ։ Հետեւաբար ինք ալ Մելինէի չափ ազդուեցաւ հանքատերին երկրորդ ամուսնութենէն, բայց ներքին զգացումը չմատնելու դիտումով,

—Իրա՛ւ օրիորդին նման զգայուն զաւկի մը համար կարելի չէ պնդարբերութեամբ լռել ասանկ լուր մը, ըսաւ, բայց քանի որ բնական բան մ'է Պ. Շարամովի ամուսնութիւնը, պէտք է համակերպիլ։

Մելինէ խզելով պահած լռութիւնը,

—Կ'աղաչեմ Պետրոս էֆէնտի, փոխենք խոսակցութեան ընթացքը, ըսաւ, խեղդուելու ատիճան կը նեղուիմ կոր։

—Շատ լաւ փոխենք քայց...

—Այո՛, ուրիշ նիւթի վրայ խոսինք, չատ զուարթ նիւթի մը վրայ, պէտք չունիմ ա՛չ մխիթարութեան, ոչ ալ ափսոսանքի։

Սարգիս ակնարկովը ներողութիւն խնդրեց Պետրոսէն, օրիորդին այս խիստ ընթացքին համար, իսկ երիտասարդը որ ընտանիքէն կը նկատեր ինքզինքը, նոյնպէս ակնարկովը վճառեցուց սարգիսը ու Մելինէի դառնալով,

—Եթէ կը փափաքիք կրնանք պզտոյտ մը ընել Օրիորդ. ըսաւ։

Մելինէ խոր հառաչ մը քաշեց։

—Մխիթարութիւն փորձել չէ նպատակս, օրիորդ կրկնեց Պետրոս, դուք արդէն այնչափ խեւհաս էք որ մեր ամէնէն աղէկ կրնաք դատել իրերն ու անոնց ասիճանը, մինակ սա դիտել տալ կուզեմ որ այսչափ անձնատուր ըլլալ չարժեր իրողութեան մը համար որ անակնկալ մը պէտք չէ ըլլայ, մանաւանդ որ ձեր առողջական վիճակն ալ չի ներեր ծանր յուզումներու։

—Ա՛խ չէք գիտեր Պետրոս էֆէնտի հառաչեց աղջիկը. հօրս ամուսնութիւնը ինչո՞ւ վիչտ առթէ ինծի, մօրս մեռնելէն ետք բնական էր որ երկրորդ կին մը առնէր, եթէ ինք չուզեր ամուսնանալ, վերադարձիս եւ պիտի ասիպէի։ Բայց ամուսնանալ կա՛յ, ամուսնանալ ալ կա՛յ,

—Այո՛, կը զգամ որ ձեր կամքին հակառակ ամուսնութիւն մը տեղի ունեցեր է, բայց ի՞նչ կարելի է ընել, արդէն Պ. Շարամովի հասակին մէջ ամուսնացողներու հարիւրին ինանունը սխալ ընտրութիւն կ'ընէ. գուցէ այս պարագային սխալած կը նկատէք ձեր հայրը, բայց կ'արժէ՞ որ անդարմանելի սխալի մը համար այսչափ հոգ ընէք։

Մելինէ հակառակ իր խրխա բնաւորութեան, չկրցաւ ինքզինք զսպել և աչքին արցունքը Պետրոսէն ծածկելու համար ստիպուեցաւ ուրիշ սենեակ մը երթալ։ Սարգիս՝ քեռորդիին այս արտակարգ ձեւերէն խելայեղած,

—Կ'աղաչեմ, Պետրոս էֆէնտի, հեծկլլաց, պատշաճութիւն, նկատում, ամէն բան մոռցիր, ամէնէն մտերիմ բարեկամը նկատէ զքեզ Շարամովներու և Մելինէն մխիթարելու միջոցը խորհինք։

—Իմ մասիս ես ամէն անձնուիրութեան յանձնառու եմ, պատասխանեց Պետրոս, հոգ մի՛ ընէք վաղը մէկալնօր կ'անցնի յուզումը։

—Ա՛խ, հառաչեց մարդը արտասուելով։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԲՐԻՏԱՆ. ՇՈՎԱՑԻՆ ԶՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոնէն մարտ 9 թիւով կը գրեն թէ կառավարութիւնը նոյն օրը, 1903—1904 տարւոյ համար ծովային զօրութեան պիւտճէի ծրագիրը հրատարակեց։ Ամբողջ ծախքերը կը յանգին 895,921,025 ֆրանքի, ինչ որ 80,050,000 ֆրանքի տարբերութիւն մը կը ցուցնէ նախորդ տարւոյ պիւտճէին վրայ։

1903—1904 տարւոյ մէջ ծովայիններուն և պաշտօնատարներուն ամբողջ թիւը պիտի ըլլայ 127,000, ինչ որ 4,600 հոգիի աւելցում մը կը նշանակէ նախորդ տարւոյ հետ բաղդատելով։

Ծովային կանոնագիրը կը տրամադրէ երեք նոր զրահաւորներու, երեք յածաւորակներու, չորս զրահաւոր յածաւորակներու, չորս դէտանաւերու, տասնչինգ թորփիլանաւերու, տասը ընդծովեայներու, երկու եղերապահ յածաւորակներու, թնդանօթակիրի մը և ծովակալութեան նոր զբօսանաւի մը շինութիւնը։

Նախարարը իր տեղեկագրին մէջ, առեւտրական ծովային զօրութենէն նպաստաւորեալ նաւերուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ ասոնք չեն կրնար երբեք յածաւորակներուն տեղը բռնել։

Սակայն կառավարութիւնը չէր կարծեր թէ բրիտանական առեւտրական ծովային զօրութեան մէջ կը գտնուին ասանկ նաւեր որոնք իրենց արագութիւնովը կը մրցին իր պատերազմական նաւերուն հետ և ասոր համարէ որ ասնիկա մտադրութիւն ունի, եթէ Բռնլամէնդը հաւանութիւն տայ, նպաստ մը ապահովել Քինարտ ընկերութեան, որպէս զի մինչեւ ցարդ գտնուած նաւերէն չատ արագ ընթացող երկու նաւեր պատրաստէ ան, որոնք ծովակալութեան տրամադրութեան տակ ըլլան պատերազմի ժամանակ։

Ուրիշ հեռաքրքրաշարժ տեղեկութիւն մըն ալ սա է թէ նոր նաւախումբ մըն ալ պիտի կազմուի, «Հարաւային Ատլանտեանի նաւախումբ»ը անուանին տակ, որ իբրեւ յենարան պիտի ունենայ Ճիբրալթարը և Սիէռա-Լէոնը և պիտի բանի Արեւմտեան Ափրիկէի ու Հարաւ. Արեւելեան Ափրիկէի միջեւ։ Մինչեւ հիմա Ափրիկէի արեւմտեան կողմը կը պաշտպանուէր Բարբէյուսոյ նաւախումբով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԷՋ

Պէռլինէն մարտ 9 թիւով կը գրեն թէ, ընկերվարական պետ Մ. Պէպէլ, այն օրը, Ռայխսդակի մէջ տեղի ունեցած զինուորական պիւտճէին վիճաբանութենէն օգտուած քաղած է, ուշադրութիւն դարձնելու համար մենամարտներու խնդրին մէջ կառավարութեան քնթացքին։

Մ. Պէպէլ մասնաւորաբար Հիլպէպրանտ տեղական պարագան կը պարզէ, որ ուրիշ ամիսէն ազատ արձակուեցաւ բանտէն, փոխանակ հոն մնալու երկու տարիներ, ինչոր որ դատապարտուած էր, էնսթէդպուրկիմէջ մենամարտի մը առթիւ, 1901 նոյեմբերի մէջ պատնած ըլլալուն համար Գլասքովից տեղակալը։

Պատերազմական նախարար ֆոն Կոպէր զօրավարը, տասնաբանին պատասխանելով, հաստատեց որ պաշտօնատարներ մենամարտի պատճառով դատապարտուելէ ետք, կ'ընդունէին միայն տանջանքի պատիժներ այն ատեն երբ թեթեւացուցիչ պարագաներ կը նպաստէին իրենց։ Հիլպէպրանտի տեղակալին գործին մէջ ալ ասոնք պարագան նկատողութեան առնուած էր։

Վիճաբանութեան շարունակութիւնը, ընկերվարական երեսփոխան Մ. Բունէրթ, ի կարգ հրաւիրուեցաւ նախագահին կողմէ վերջին ռազմափորձերուն մէջ կառավարութեան բռնած ընթացքը քննադատել փորձած ըլլալուն համար, որ յայտարարելէ ետք թէ նախագահը Ռայխսդակի առանձնաշնորհումները ոտնակոխ կ'ընէր, վար իջաւ բեմէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Լոնտոնէն մարտ 9 թիւով կը գրեն «Նիւ-Եորք Հերալտ»ի առնելով թէ, այդ լրագրին համեմատ, ծովային նախարարութիւնը հեռաքրքրաշարժ ծրագիրը պատրաստած է հեռուն նաւախումբ մը զրկելու, ապացուցանելու համար թէ Միացեալ-Նահանգաց պատերազմական նաւերը կրնան Ատլանտեանէն անդին ալ անցնիլ, Եւրոպական ոչ կամ ան երկրին նաւահանգիստներուն մէջ պաշտպանութեան համար զէք եղած վառելանիւթերով։

Նաւերը պիտի համախմբուին Լիզպօնայի ծովամէջքին մէջ, զոր պաշարել պիտի կեղծեն։ Միացեալ Նահանգաց և Բրազիլիայի միջեւ ապագայ պատերազմ մը անհաւանական ըլլալով Լիզպօնան ընտրուած էր Բրազիլիէ կառավարութեան հաւանութիւնով։

Մ. ՔԱՆՊՕՆԻՆ ՃԱՌԸ

Սէն-Բէթերսպուրկէն մարտ 9 թիւով կը գրեն թէ, «Նովոյէ Վրէմիա» Մ. Քանպօնին Լոնտոնի առեւտրական ընկերակցութեան ժողովին տարեկան խնջոյքին մէջ արտասանած ճառը հրատարակած է, այս մասին քննադատութիւններ ալեցնելով։

Ռուսական թերթը մանաւանդ կը խորէ այն ակնարկութիւնը զոր լորտ Ավէպրի ըրած պիտի ըլլայ սա խնդրին նկատմամբ «Թէ ֆրանսական և անգլիական զինուորները քով առ քով պատերազմած են Զինու մէջ։» Լրագիրը կը յայտարարէ թէ Ռուսիոյ մէջ դաշնակից և բարեկամ ազգին ներկայացուցչին ճառը բաւական անհեթեթ է, և կը հարցնէ թէ, լորտ Ավէպուրիի կողմէ յարուցուած ու անգլիական բանակին՝ ֆրանսական բանակին հետ քովէ քով, ռուսական բանակին դէմ պայքար մղած ատենին յիշատակները, ինչպէս ուշադրութեան չէին առնուած դեսպանին կողմէ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԶԱՐԻՆ «ՄԱՆԻՖԷՍԹ»Ը

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ, 12 Մարտ.— Կառավարական պաշտօնաթերթը Կայսերական Յայտարարութիւն մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Զարը իր Հօր գործը շարունակելով, ռուս նկարագրին անհաշտ և ստէպ ամբողջ ընտանիքներ քաղաքայող սպառնական նշաններու հունդէպ, իրեն պարտք կը համարի նոր օրինագիրքի մը միջոցաբարուրել միջակարգ ազնուականութեան և գիւղացիներուն բարեկեցութիւնը, ինչպէս նաև ուրիշ դասակարգերու և հասարակ կղերին վիճակը։ Յայտարարութիւնը նահանգներու և գաւառներու վարչութեանց մէջ բարեկարգումներ ներմուծելու և ընտանիքի, գպրոցի ու հանրային կեանքի հիմերը ամրանդելու հարկը կը պարզէ։ Ուսի նախարարները հրաման ընդունած են որ առ այս գործադրելի միջոցներուն նկատմամբ ծրագիրներ մատուցանեն Զարին։ Յայտարարութիւնը կ'ըսէ նաեւ թէ անհրաժեշտ է կրօնական ազատութիւնը անվնաս պահել։ Եւեռոյ երկրին տնտեսական կացութիւնը բարգաւաճելու պէտքին վրայ խօսելով, Յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ գիւղական ժողովուրդներուն վիճակը բարւոքելու համար ծրագիրներ պիտի մատուցուին կառավարական Խորհուրդներուն, որոնց վրայ պիտի աւելանայ հանրային վստահութիւնը վայելող մարդիկ։

ՀՌՈՄ.—Վէսուվի բորբոքումը գիշերն ի բուն շարունակեց սոսկալի կերպով։ Այս առաւօտ հրաբխային բորբոքման ոյժը պակասած է, և ցնցումները աւելի թեթեւ են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Երեսփ. Ժողովը 53ի դէմ 202 ձայնով 9,647,000 սգերլինի վարկ մը քուէարկեց, բանակը պատշաճապէս սպառազինելու համար։

ԱԹԷՆՔ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, զօրավար Սմոլենսքի, Տօմօքոսի ճակատամարտին մէջ իր կատարած դերին նկատմամբ իրեն դէմ եղած ակնարկութիւններուն պատասխանելով, հաստատեց թէ կառավարութեան հրամանները ճշդիւ գործադրած էր։ Եթէ մէկը ասոր հակառակը կը խորհի, թո՛ղ զինքը Զինուորական Ատենին առջեւ քաշեն, և ազգը այն ատեն պիտի իմանայ ճշմարտութիւնը։ Պատերազմական նախարարը, հարցափնդրման մը ի պատասխան, յայտարարեց թէ զինուորական վերակազմութեան ծրագրերը իր անձնական նախաձեռնութեան արդիւնք են։ Զընդունիր այն տեսութիւնը թէ պատերազմական նախարարը ընդհ. հրամատարին ազդայկոյտին մատուցած ծրագիրը նկատի առնելու պարտաւոր ըլլայ։ Քաղաքական կացութիւնը, ըստ ի վերջոյ, անտարակոյս կ'երեւի, զինուորական ծրագիրներուն պատճառաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը սկսաւ վիճաբանել արտօնութիւն խնդրող ազգային Միաբանութեանց խնդրագրերուն վրայ։ Մ. Ռապիէի տեղեկագիրը կարդացուեցաւ. կը խնդրէ որ քուէարկութիւնը դադ առ դադ տեղի ունենայ։ Աբբա Կէյռօ և Մ. Լէռոյ տեղեկագրին դէմ խօսեցան և խնդրեցին որ արտօնութիւնը չնորհուի։ Մ. Պարթօ հակառակ խօսեցաւ։ Վիճաբանութիւնը չատ ոգեւորեալ էր, կը նախատեսուի թէ ուրբ նիստ պիտի տեւէ։

—Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ ահռելի ընդհարում մը տեղի ունեցեր է ամերիկեան «Նավա» և «Նէյսթոր» նաւերուն միջեւ։ Երկու նաւերն ալ ընկղմած են, իրենց բոլոր ճամբորդներով։

ՎԻԵՆՆԱ.— Երեսփ. Ժողովը սկսաւ եղմացոյցին վիճաբանութիւնը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

13 Մարտ 1903

Ցրտնա.	3% (3% Français)	100	12
Ռէնտի	(Tab. Turcs)	372	—
Թօնսոլիա	(R. Turque D.)	30	37
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	128	—
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	605	—
Փրանսա	(Transvaal)	147	—

ԹԷՎԱՃԻՀԱԹ

Բուլ Բաթրիգխանէսի քէթէպէսինտէն իզ. Սօթիրաքի Գօսթանթինի վէ Եանգօ Վարոնի վէ Ալէքսանտրօս Մանոլ Վիրքինօս վէ Իզմիտ Մէհլիս Իսաթրէսի ազատնան Գօսթանթինօ Վասիլիոթօ վէ Աառաքազարը միթէպէրանընան տավա վէքիլի Անանաթ Միխաիլիտի վէ Ղալաթա էմթաի էնէնպիյէ կէօմրիւնի սէր թէրճէմանը Մարգօ էֆէնտիէ սանիյէ սընֆը սանիսի, վէ Գուշ Աառաը Պիտայէթ Մահքէմէսի ազասընան Պոյաճը օղլու րիֆ. Տէմիրճօգլի վէ Այվալըգ պէլէտիյէ ըէսիի Գարլչգալը Միխալ վէ Բաթրիգխանէ քէթէպէսինտէն Բավլաքի Քէպէճի վէ Ղալաթատա Այի Եանի քիլիսաը միւթէվէլլիլերինտէն Եորկի Նօմիգօ վէ Բաթրիգխանէ տավա վէքիլի մուավինի Մըրմըր օղլու Վլատիմիր էֆէնտի սալիսէ ըիւթպէլէրի թէվճիհ զայրլումը։

ՆԸՇԱՆ

Սիւվարի լիվալարընան սատէթլու Խուրէվ բէյայ պիրինճի ըիւթպէտէն Օսմանի,

Թրապիզօն Մէտրաբօլիտի Գօսթանթինօս էֆ.յէ իքինճի վէ Գուլաս Բաթրիգխանէսի միւթահտէմինինտէն Նիգոլտիի, Բանյօթաքի վէ Այաշն պէլէտիյէ ըիւթի Թոնաշ հաճի Գօսթանթինօ էֆ.լէրէ տէօրտինճի ըիւթպէլէրտէն Օսմանի, վէ Էնգարէ Մէտրաբօլիտի Սօֆրինօս էֆ.յէ իքինճի վէ Տրաճ Մէտրաբօլիտի Բրօգօբյօս վէ Մետրաբօլիտան պաշ գեսթիպի արխիմանտրիթ Եանատիուս վէ Գուլաս մէհմուրինը ըուհանիյէմինտէն Սօաքիմ Անիֆանտօրլօ էֆ.լէրէ իւշինճի վէ Այաշն մէհլիս իմտարէսի ազասընան Սթամաթ Սթամատիտի վէ Այվալրգ Ճամլը մանասթիրը Ղամինիոս Եարիսօս էֆ.լէրէ տէօրտինճի ըիւթպէլէրտէն Մէհիթի Նրշանը զիշանլարը իսան պուլրուլմուշ տըր։

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճիմատա կիւնիւ Սէլամլըգ ըէսմը ալիսի Համիտիյէ ճամիի չէրիֆինէ իքրա պուլրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԳԵՐՄԱՆ ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ.— Ինչպէս երէկ հեռագիրները ծանուցին, գերման գահաժառանգ իշխանին եղբայրը, Էյթել իշխան, հարանիթէ վարակած է։ Նոր հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ վիճակը ծանր է և տենդը զօրաւոր։

Գահաժառանգը իր համբորդութիւնը պիտի չարունակէ գէպի Վերին Եգիպտոս, որանց իր հետը ունենալու Էյթել իշխանը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Վեհ. Սուլթանին կողմէ Յունաստանի թագաւորին և գահաժառանգ իշխանին նուիրուած Օսմ. պատուանշանները տանելու համար որոշուած պատուիրակութեան անդամներն են Կայս. Թիկնապահներէն զօրաբաժնի հրամանատար Ամմա Բանմի փաշա և գնդապետ Թէվֆիք պէյ։ Պատուիրակները այսօր պիտի մեկնին։

—Թուրքահելլէն առեւտրական դաշնագիրը այսօր պիտի ստորագրուի Բ. Դրան մէջ։ Պայմանագիրը 10 յօդուած ունի։ Երկար կառավարութիւնները իրարու պիտի տան ամէնէն նպաստաւոր ազգերու պայմանները։ Այս պայմաններով, Օսմ. ջրերուն մէջ եղերքի մասնաւորութիւն և որոնդրութիւն ընելու արտօնուած են հելլենապատակները։

Պայմանագիրին մէկ յօդուածին համաձայն երկու կողմէն հարկ եղած միջոցները պիտի գործադրուին մաքսանենգութիւնը արգիլելու համար։

Երկու կառավարութեանց հիւպատոսները վէճ պիտի ընեն ապրանքներու մանիֆէսթոները, և ֆր. տուրքով մը։

Յարդ գործադրութեան մէջ գտնուազ մաքսային տրամադրութիւնները պիտի չնչուին և պայմանագրին մէջ որոշուած տարբերական սակացոյցը պիտի գործադրուի, որով հելլէն վաճառականները իրենց արժէքին համեմատութեամբ տուրք մը պիտի վճարեն։

Պայմանագիրը 18 տարի պիտի տեւէ։

ՀԻՒՍԱՐ գունդերուն համար գընուելիք ձիերուն արժէքները պիտի վճարուին գաւառային սնտուկներէն։

ՄԵԾ-ԵՂԱՐԴՈՍ Բարձր. Ֆէրիտ փաշայի, Մաքսային Ժողովին նախագահ Սիւրէյյա պէյի, Առողջապահական Խորհուրդին անդամ Նամըգ և Նէյէդ պէյերու մօր յուղարկաւորութիւնը, ինչպէս գրեցինք, առջի օր կատարուեցաւ մեծ հանդէսով։ Վեհ. Սուլթանը իր Անձնական Գանձէն չընորհեց յուղարկաւորութեան ծախքը։ Շիրքէթի Խայրիէի կողմէ յատկացուած չոգենաւակ մը Գուրուչէշմէէ էյուպ փոխադրեց դագաղը։ Դագաղակիր չոգենաւակին կը հետեւէին ուրիշ 4 չոգենաւակներ, որոնց մէջ կը գտնուէին յուղարկաւորները։ Էյուպի նաւամատոյցին վրայ թափորը կազմուեցաւ, որուն առջեւէն կ'երթային պաշտաման սպասաւորներ՝ խնկամաններ ի ձեռին, ինչպէս նաև Բ. Դրան և Կայս. Անձն. Գանձուն Խավազները, ոստիկաններ, ոստիկան-պետաւորներ և թագապետական սեսուչներ։ Ցեռոյ կուգային Տէրվիշներ և Տէաէներ, երկու կարգով և մեռելական կարգը՝ երգելով։ Թափորը հասաւ Էյուպի մզկիթը, ուր տեղի ունեցաւ մեռելական Նամազը։ Ապա մարմինը թաղուեցաւ նոյն մզկիթին բակին մէջ պատրաստուած գերեզմանին մէջ։

Այս առթիւ դրամական ողորմութիւններ բաշխուեցան աղքատներուն։ Ցուզարկաւորութեան հանդէսին ներկայ էին պալատական պաշտօնատարներ, Պետական Խորհուրդի անդամներ, և Բ. Դրան բոլոր աւագ պաշտօնատարները։

—Վեհ. Կայսրը առջի օր բարեհաճեցաւ իր Կայս. ցաւակցութիւնը յայտնել տալ Բարձր. Ֆէրիտ փաշայի, Սենեկապետ Էմին պէյը անոր ապրանքը դրկելով։ Բարձր. Ֆէրիտ փաշա Կայս. այս փափկանկատութենէն զգածուած, էմին պէյէ խնդրեց իր երախտագիտական զգացումները մատուցանել յոսա Կայս. Գահոյին։

ԹՈՒՐԲԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.—Սերպիոյ Ազգանդար թագաւորը, ազգային մեծ տօնին առթիւ, որքայական պալատին մէջ տրուած խնջոյքին մէջ—ուր ներկայ էր նաեւ Գելկրատի օսմ. դեսպան Ֆէթհի փաշա՝ բոլոր օտար դեսպաններուն հետ — ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ, Սերպիա բոլոր Պալքանեան Տէրութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ կը տածէ, և թէ այժմ բովանդակ Պալքանի մէջ կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ։ Թագաւորը խօսքը մասնաւորելով Թուրքիոյ և Սերպիոյ յարաբերութեանց վրայ, ըսաւ թէ Սերպիոյ փափաքն է միշտ բարեկամական յարաբերութիւններ տածել Թուրքիոյ հետ և դրուատեց Վեհ. Սուլթանին բարեմասնութիւնները։ Այս միջոցին Համիտիէ քալէրգը կը նուագուէր։ Օսմ. դեսպան Ֆէթհի փաշա, ի դիմաց դեսպանական մարմնին, պատասխանեց ճառով մը, ուր գնահատեց Սերպիոյ խաղաղասէր բաղձանքները, և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ազգանդար թագաւորին կենաց համար։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ընդհ. քննիչը հեռագիր է Մանասթիրի կուսակալութեան թէ, Կայս. Իրաւէ մը հրամայած է որ մինչեւ ներկայ եւմատական տարւոյն վերջը որ և է դրամական տուգանքի չենթարկուին ժողովուրդին անոնք որ տուրքի հաշուէն պարտք ունին։

—Սելանիկէն առնուած հեռագրի մը նայելով, ընտրութեանը ձեռնարկուած կամուրջներուն վերը աւարտելով բացումները կատարուած են։

—Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ Վաքտար գետին վրայ 3 մեծ կամուրջներ պիտի չինուին, որոնց մէկը երկաթէ պիտի ըլլայ, մէկը՝ փայտէ և միւսն ալ քարուկիր։ Շինութիւնները մոտերս պիտի սկսին։

—«Մուրնալ» լրագրին մասնաւոր թղթակիցը, Սոֆիայէն մարտ 7 թուականով հետեւեալը գրած է իր լրագրին.— «Վեց օր ձիով ճամբորդելէ ետքը, Սոֆիա ժամանեցի։ Սելանիկէն մինչեւ Ռուսսիր 350 քիլոմէթր տեղ գացի, նորին Գէ. Լուքանին, կատարեալ ապահովութեամբ, առանց հեռա մարդ ունենալու։ Օսմ. զինուորները մեծ եռանդութիւն կը կատարեն՝ բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Գուլկար կառավարութիւնն ալ սահմանագլուխին վրայ զինուորական ջղթայ մը հաստատած է՝ կարգ մը պուլկար ապրանքներու արարքը արգիլելու նպատակով, որով նոյն ապրանքները պիտի չկրնան յայլողցնել իրենց խովարարական արարքը։ Երկրորդ նամակով աւելի մանրամասնութիւններ պիտի հաղորդեմ։»

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Մաքսային Վարչութեան որոշումով, Պոլսոյ նաւահանգստին մէջ օտար երկիր դրկուելու համար չոգենաւ չոգենաւ փոխադրուած Ելեանլէի ապրանքները, Մարտ 1էն սկսեալ, այսուհետեւ մաքսային պաշտօնեաներու ուղղակի հսկողութեան տակ պիտի փոխադրուին, ցարդ գործածած զեղծումներուն առաջքը առնուելու համար։

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒԻՆ կը գրեն թէ, Բուլնար Պաշի Լուրին մենաշնորհը Բազարքապետութեան յանձնուած է։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ տրօնուելիքը տարտնելուն քանի մը տարի մնացած ըլլալով, ընկերութիւնը մենաշնորհին 50 տարուան երկարաձգումը խնդրած է։ Ընկերութիւնը կը խոստանայ իր վարչութիւնը և չոգենաւներուն պայմանները բարեփոխել։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց վերցնել Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ գտնուած գաղթականներու տարաւարները և զանոնք ուրիշ տեղ փոխադրել։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐԸ

ՈՃԻՐ.— Առջի գիշեր, ժամը 4ու կէսին Ղալաթիա, Մոմհանէ, Սինոպցի Ահմէտի սրճարանին մէջ ոճիր մը գործուեցաւ հետեւեալ պարագաներուն մէջ։

Ղալաթիա, Ջրանկիր Արտպ Շապան և փայտահար Քարա-Իսմայիլ նոյն օրը գինով վիճակի մէջ կ'երթան վերոյիշեալ սրճարանը։ Այս միջոցին իրերու բնական ընթացքով, կռիւ մը կ'ելլայ կուսակցերկուքին միջեւ, որու միջոցին Շապան դաշոյնով կը վիրաւորէ Իսմայիլը փորէն և կռնակէն զանազան մասերէն։

Պէտք է ըսել թէ, այս երկուքին վէճին պատճառը երրորդ մըն էր, Ճէմիլ անուն պատանի մը։

Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է թէ՛ Ճէմիլը և թէ՛ ոճրագործը որ յայտարարած է թէ ինք չէ վիրաւորած Իսմայիլը, այլ ուրիշ մը։

ՇՈՒՆԻՆ ՊԱՏԻՃԸ.—Հասան անուն մակուկավար մը, առջի իրիկուն երբ Ղալաթիա, Շէֆթալի փողոցը կը պտտէր գինով վիճակի մէջ, շան մը վրայ կոխեց. շունը ըմբոստացաւ. այս ընթացքէն Հասան բարկանալով քաշեց դաշոյնը և խոյացաւ անասունին վրայ. բայց ան փախաւ և դաշոյնը կտրեց իր մատները։

ԼԱՆԿԱՑԻ բնակիչներէն Սիւլէյմանիէի մէջ տէօքմէճի կարապետ, առջի օր կռուելով իր խալիֆին Թանաչի հետ, զայն վիրաւորեց։ Ցանցաւորը ձերբակալուեցաւ։

ԱՐԿԱԾ.—Կեսարիոյ Ս. Կարապետ Վանքի վարժարանին տեսուչ Յարութիւն էֆ. Նշանեան անցեալները սառոյցին վրայ սահելով ծունկը կոտրած է։ Յարութիւն էֆ. իր գիւղը զրկուեր է այս պատճառով։

ԳԻՆՈՎԻՈՓԷՆԷ ՄԵՌԱԾ.— Առջի գիշեր, Ղալաթիա, Թրամուէյի կայարանին մօտ, ոստիկանութիւնը մարդու մը դիակը գտաւ, որ գլխարկ մը ուներ գլուխը և մեռած էր օղիի չափազանց գործածութեան մը հետեւանքով։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՑԻ մէջ առջի օր գործուած ոճրին հեղինակը Հիւսնի ձերբակալուեցաւ։

"ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ,, ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆԸ
ԵՒ
ՄԵՐ ՊԱՇՏՕՆԱԿԻՑՆԵՐԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷՔԵԱՐ»

Նարեկացիէն ետքը... Զօլա, կամ Նոբելէն ետք Թէլեր Ռաֆէ. ահա՛ նորութիւնը զոր իր բազմաթիւ ընթերցողներուն կ'ընծայէ Մանզումի էֆէնտիի Թերթոն հրատարակել ընդունող գրագրոցին պետ Էմիլ Զօլաի,

ԹԷՐԵԶ ՌԱՖԷԼ

անուն վէպը, որուն հայերէն լեզուի թարգմանութիւնը ինքնին բացարձակ առաւելութիւն մը կը յայտնէ, մինչեւ ցարդ չերեւցած մեր լրագրութեան մէջ։

Մեր Մեծայարգ պաշտօնակցին ընթերցող հասարակութեան համար բրած թանկագին զոհողութիւնները ուրախ ենք յայտարարելու որ, գնահատուած են այսօր։ Տարակոյս չկայ թէ իր այս նոր և գեղեցիկ ձեռնարկն ալ մեծ ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ ընթերցասէր հասարակութենէն, որ ապացուցած պիտի ըլլայ ասով թէ ունի ինք լրագրութեան ճշմարիտ ըմբռնումը, որ կը կայանայ, Օգտակարին, Հաճելիին և Նորին մէջ, որոնք յատկանիշերը եղած են միշտ «Մանզումէի էֆէքեար» օրաթերթին, որ մեր ժողովրդական վիպասանին ՔԱՍԻՄի «Գընճոտ հանգոյց»ի մը և «Կիւսթալ էմարի» «Վայրենիներու Նահապետը» ճամբորդութեան և արկածներու հետաքրքրաշարժ վէպերէն զատ, երկուշաբթիէն սկսեալ կը հրատարակէ մեծ վիպասան Էմիլ Զօլայի

«ԹԷՐԵԶ ՌԱՖԷԼ»ը։

(Լոյս)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՀ
Տ. ՊԵՏՐՈՍ ՎՐԴ. ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆԻ

Ատաբազարի մեր Թղթակիցը կը գրէ փետրուար 25 թուականով։

«Պետրոս վրդ. Ներկարարեան, որ ժամանակէ մը ի վեր հոս իր ծննդավայրին մէջ շաբաթախտէ և այլ մի քանի տեսակ հիւանդութիւններով կը տառապէր, այս առաւօտ վախճանեցաւ, և եկեղեցականի վայել թափորով մարմինը փոխադրուեցաւ Թաղին Ս. Հր. եկեղեցին։ Կարապետ վրդ. Մազըմեան որ քաղաքս է, վաղ առտու պիտի կատարէ անչափ օծման և թաղման արարողութիւնը, քանի որ Առաջն. Ս. Հայրը — որուն հեռագրուած է լուրը — տկար ըլլալուն չպիտի կրնայ ներկայ ըլլալ դժբաղդաբար։ Հանգուցեալը իր արծաթեայ գաւազանը և զգեստները կտակեր է Թաղին Ս. եկեղեցւոյն՝ ինչպէս նաեւ իր մարմինը՝ թաղուելու համար եկեղեցւոյն բակը։ Այս կտակը բաւական տարօրինակ է կարծեմ, քանի որ եկեղեցիին բակը գերեզմանատուն չէ, և չէ ալ տեսնուած հոս ոեւէ ոչ ոք ի կենդանութեան այդ տեսակ կտակ ընէ։ Այս կտակը ոմանք խեղաթիւրելով, լուր հանած են թէ ժողովուրդը կը փափաքի բակը թաղուելուն։ Մեր ընբռնածը և կամ օրինակներով տեսածը, եկեղեցւոյ մը բակը թաղուելու պատիւը անոնց պէտք է նուիրուի, որոնք մեծամեծ ծառայութիւններ կ'ընեն իրենց հայրենիքին և անոր զարգացմանը, վարժարանաց և եկեղեցւոյ բարեկարգութեանը և զանոնք հիմնապէս վերաշինողաց։

* * *

Քաղաքիս երեք թաղերու վարժարաններն ալ խիստ անկեալ վիճակ մը ունին, որոնց վրայ կը գրեմ իրենց բաղմամարդութեան պատճառաւ։

Ս. Կարապետի Թաղ. Խորհուրդը կազմուծեալ. Աստուած մի՛ արասցէ, եթէ ո՛ և է ուսուցիչ կամ հուանդանայ և կամ հրաժարի, տեղը ուրիշ բերելու սովորութիւն իսպառ չկայ։ Տեսուչ չունի, Տրէդեան էֆ.ի հրաժարմամբ, ուսուցչական խումբը քայքայուած, դասախօսութիւնք դադաղ և խեղճ վիճակի մը մատնուած են այս կեդրոն Թաղի երկսեռ վարժարաններուն մէջ, բաց ի մանկապարտէզէն, որուն վարչութիւնը յանձնուած է Տիկնանց Խնամակալութեան. երանի՜ թէ միւս վարժարաններն ալ յանձնուէին։

Ս. Հր. Թաղի Նորընթեր Քաղ. Խորհուրդին առաջին գործունէութիւնը եղաւ գոգել ոեւեի մը համար երկսեռ վարժարանները և մանկապարտէզը, այս վերջինին չէնքը առաստաղով մը օժտելու պատրուակով, որուն ժամանակը չէր կարծեմ, քանի որ ցարդ պէտք չէր տեսնուած. բոլոր ուսուցիչները հրաժարեցնել, իր տեսակին մէջ եզակի բան մըն է, ինչպէս ուսուցիչներ, վճռանի տուժանքին քիչ էր, այլեր բոլորովին պաշտօնազրկի արարքներուն կը ենթակայ, զրոնց մէջ վաղեմի դասախօսներ ալ չեն պակսիր։ Ինչ պիտի ընեն ապրելու համար, ո՛վ գիտէ, եթէ վերստին չկոչուին իրենց պաշտօնին, վասն զի կը լսուի թէ արդի Թաղ. Խորհուրդը կը փափաքի որ իրեն թեկնածուները միայն ապրին և պաշտօն ունենան...։ Միւս ուսուցիչները ինչ որ կ'ուզեն ըլլան, հոգ չէ թէ անօթի՞ մնան։ Իսկ վարժարանի աշակերտնե՞ր, որոնք երեք շաբաթէ ի վեր փողոցները թափառելու ենթակայ, այսուհետեւ մաքսային պաշտօնեաներու ուղղակի հսկողութեան տակ պիտի փոխադրուին, ցարդ գործածած զեղծումներուն առաջքը առնուելու համար։

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒԻՆ կը գրեն թէ, Բուլնար Պաշի Լուրին մենաշնորհը Բազարքապետութեան յանձնուած է։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ տրօնուելիքը տարտնելուն քանի մը տարի մնացած ըլլալով, ընկերութիւնը մենաշնորհին 50 տարուան երկարաձգումը խնդրած է։ Ընկերութիւնը կը խոստանայ իր վարչութիւնը և չոգենաւներուն պայմանները բարեփոխել։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց վերցնել Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ գտնուած գաղթականներու տարաւարները և զանոնք ուրիշ տեղ փոխադրել։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐԸ

ՈՃԻՐ.— Առջի գիշեր, ժամը 4ու կէսին Ղալաթիա, Մոմհանէ, Սինոպցի Ահմէտի սրճարանին մէջ ոճիր մը գործուեցաւ հետեւեալ պարագաներուն մէջ։

Ղալաթիա, Ջրանկիր Արտպ Շապան և փայտահար Քարա-Իսմայիլ նոյն օրը գինով վիճակի մէջ կ'երթան վերոյիշեալ սրճարանը։ Այս միջոցին իրերու բնական ընթացքով, կռիւ մը կ'ելլայ կուսակցերկուքին միջեւ, որու միջոցին Շապան դաշոյնով կը վիրաւորէ Իսմայիլը փորէն և կռնակէն զանազան մասերէն։

Պէտք է ըսել թէ, այս երկուքին վէճին պատճառը երրորդ մըն էր, Ճէմիլ անուն պատանի մը։

Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է թէ՛ Ճէմիլը և թէ՛ ոճրագործը որ յայտարարած է թէ ինք չէ վիրաւորած Իսմայիլը, այլ ուրիշ մը։

ՇՈՒՆԻՆ ՊԱՏԻՃԸ.—Հասան անուն մակուկավար մը, առջի իրիկուն երբ Ղալաթիա, Շէֆթալի փողոցը կը պտտէր գինով վիճակի մէջ, շան մը վրայ կոխեց. շունը ըմբոստացաւ. այս ընթացքէն Հասան բարկանալով քաշեց դաշոյնը և խոյացաւ անասունին վրայ. բայց ան փախաւ և դաշոյնը կտրեց իր մատները։

ԼԱՆԿԱՑԻ բնակիչներէն Սիւլէյմանիէի մէջ տէօքմէճի կարապետ, առջի օր կռուելով իր խալիֆին Թանաչի հետ, զայն վիրաւորեց։ Ցանցաւորը ձերբակալուեցաւ։

ԱՐԿԱԾ.—Կեսարիոյ Ս. Կարապետ Վանքի վարժարանին տեսուչ Յարութիւն էֆ. Նշանեան անցեալները սառոյցին վրայ սահելով ծունկը կոտրած է։ Յարութիւն էֆ. իր գիւղը զրկուեր է այս պատճառով։

ԳԻՆՈՎԻՈՓԷՆԷ ՄԵՌԱԾ.— Առջի գիշեր, Ղալաթիա, Թրամուէյի կայարանին մօտ, ոստիկանութիւնը մարդու մը դիակը գտաւ, որ գլխարկ մը ուներ գլուխը և մեռած էր օղիի չափազանց գործածութեան մը հետեւանքով։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՑԻ մէջ առջի օր գործուած ոճրին հեղինակը Հիւսնի

լով ամենաթանկագին ժամերնին կը սպաննեն...։ Տարօրինակ լուր մըն ալ սա է թէ հրամարեցուցեալ ուսուցիչները երբ կ'աղաչեն որ իրենց պահանջքները վճարուին, քանի որ պաշտօն չունին, կը պատասխանուի եղեր թէ հանգանակութիւն պիտի ընեն, թէ դրամ չունին, և այլն։ Բարեկենդանին պիտի վճարեն եղեր(?) այս տարօրինակ չէ՞, հացագործը և նպարավաճառը կ'ընդունի՞ այս խօսքերը։ կեդրոնը Ուսումն. Խորհուրդ ունինք կարծեմ, ինչո՞ւ այս անիրաւութիւնը տեղի ունենայ իր մօտակայ գաւառին մէջ։

Ս. Լուսաւորիչի Թաղ. Խորհուրդը կազմալուծեալ. տեսուչ Միքայէլ էֆ. մեծաքանակ պահանջքին համար քաշուած է գրէթէ. երկսեռ վարժարանը անկերպարան, ուսուցչի պակասութիւն և անկարգապահութիւն. վիճակիս առաջնորդ Ս. Հօր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք կրթական արդի տխուր և խղճալի վիճակին վրայ, որ տիրած է այժմ քաղաքիս մէջ, հակառակ ծախսուած տհաճին գումարներու։

ՄԱԼԿԱՐԱՅԻ ԹԵՄԸ

«Մօնիթէօռ» իր երէկուան թիւին մէջ կը գրէ.

Ժամանակէ մը ի վեր Մալկարայի հայ հասարակութիւնը դիմումներ կ'ընէ Պոլսոյ Պատրիարքութեան, խնդրելով որ Մարմարիոնեան եպիսկոպոսը դրկուի հոն, իբր հոգեւոր հովիւ, բայց Պատրիարքարանը բան մը տնօրինած չէ այս մասին։

Մալկարայի հայոց կրօնական գործերը երեսի վրայ մնացած են հիմայ ուսգերէց Տ. Բարդուղիմէոսի ծերութեան պատճառաւ, որ 40 տարիէ ի վեր կը վարէ տեղին հասարակութեան կրթ. և կրօն. գործերը։ Պատրիարքարանը լաւ գործ մը պիտի ըրած ըլլայ եթէ գոհացում տայ Մալկարացիներուն այս օրինական պահանջին։

ԵՐԷԿ Ազգ. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան Ատենապետ Վեսմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան և անդամներէն Էվրէնեան Գրիգոր և Ասլանեան Ե. էֆէնտիները, կանուխ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցը այցելեցին իրենց հետ ունենալով երկրաչափաբարապետ մը որ էր Ազգային Հիւանդանոցի յիմարաբոյժ Տօքթ. Մոնճէրիի եղբայրը, Գ. Ճուլիա Մոնճէրին։ Երկար բարակ չափեցին չափչփեցին Հիւանդանոցի Գ. Թեւին չինութեան յատակագիծը և այս առթիւ լուրջ խորհրդածութիւններ կատարեցին։ Կէս օրին նոյն յարկին մէջ ճաշեցին, և անմիջապէս յետոյ կրկին և կրկին աչքէ անցուցին գեղեցիկը և կարեւոր, կարուկ ու վճռական որոշումներ տուին։ Կ'ըսեն թէ Գ. Թեւի չինութեան յատուկ վայրը, չինուելիք չէնքին համար անբաւական դատուեր է, վասն զի կ'ուզէին որ 240 անկողինոց հիւանդանոց մը լիներ, արանց թէ կանանց համար, սակայն դիտուեր է որ այդ վայրը այդքան անկողին պարունակելու չի բաւեր եղեր։

Վեսմ. Պատրիկ էֆ., Բալուի նորընտիր Առաջնորդ Աղան վարդապետի և «Հանրագիտակ»ի արտօնատէր-խմբագրապետ Արմէն էֆ. Լուսինեանի մասնաւորապէս այցելեր և քաջալերիչ ու բարեկամական արտայայտութիւններով զանոնք ուրախացուցեր է։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ Երէկ ժամը 4ին գումարուելով Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ հետեւեալ խնդիրներով զբաղեցաւ։

1. Իւսկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդը կազմական կանոնագրին 37րդ յօդուածին համաձայն, իրեն անդամներէն և Թաղեցիներէ մէկ քանիին հետ՝ վարժարաններու համար հոգաբարձութիւն մը կազմած և տեղեկագրած էր ի վաւերացումն։ Խորհուրդը Հաստատեց նոյն հոգաբարձութիւնը, որուն անդամները են Տեարք Գարեգին Տէմիրճիպաշեան, Յարութիւն Ալթըբարմաքեան, Մկրտիչ Մէգապուրեան, Երուանդ Պէզեան, Նշան Տ. Յակոբեան։

Այս առթիւ խորհուրդը նկատի առաւ նաեւ նոյն վարժարանին մէջ անվաւեր դասագիրքեր գործածելուն խնդիրը, որու մասին արդէն յանձնարարուած էր տեսչութեան գործածուած դասագիրքերուն ցուցակը ղրկել բայց այս յանձնարարութիւնը մինչեւ հիմայ անհետեւանք մնացած էր. ուստի հարկ դատեց այս պարագային մէջ վարժարաններու կրթ. վիճակին վրայ մօտէն տեղեկութիւններ առնել և այս պաշտօնը յանձնել իր անդամներէն Յակոբ էֆ. Գուրգէնի որ այցելէ նոյն դպրոցը և իրաց վիճակը ստուգելով տեղեկագրէ։

2. Իւսկիւտարի ճեմարանի երկսեռ վարժարանին հոգաբարձութիւնը ընդհանուր դասատրակի մը պէտքը յայտնած և իբր յարմար ընտրելի նշանակած էր Գրիգոր էֆ. Վանլեանը՝ խորհուրդը կազմական կանոնագրին 41րդ յօդուածին տրամադրութեանը համաձայն հաստատեց յիշեալ ուսուցչին այդ պաշտօնը։ Խորհուրդին ատենապետը Տօք. Թորգոմեան էֆ. այցելած էր Իւսկիւտար Իճատիյէ վարժարանը և գոհացուցիչ տեղեկութիւններ տուաւ անոր ուսումնական և եւմտական վիճակին վրայ։ Խորհուրդը այս տեղեկութիւնները լսելով, գոհութիւն յայտնեց Իճատիի և Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհուրդին, վարժարաններուն վրայ ունեցած հոգածութեան համար։ Գալով Կէսիկ-Փաշայի վարժարաններուն, Խորհուրդը նկատելով որ արդէն այդ տեղի Թաղ. Խորհուրդը հրաժարած է, վերապահեց իր ինչ ինչ դիտողութիւնները նոր ընտրուելիք Թաղ. Խորհրդին։

4. Նաուլը-Դարուի վարժարանին նախորդ աւագ ուսուցիչը, ասկէ առաջ Խորհրդին դիմելով յայտնած էր թէ, պրաքսիդրի, այն է յուլիս 15էն մինչեւ օգոստ. 15ի ամառկանները կէս թոշակ միայն ստացած է և միւսը անվճար կը մնայ։ Իսկ Թաղ. Խորհուրդը կ'առարկէր թէ, նոյն ուսուցիչը հրաժարած և տեղին կանոններուն համաձայն վարժարանը անցեալ օգոստ. 1ին թողուցած և ուրիշ պաշտօնեայ մը առնուած էր, թոշակ վճարելով այս վերջինին օգոստ. 1էն սկսեալ։ հետեւաբար կ'ուզեցնէր թէ այս պատճառին համար, թաղին անուկը չէր կրնար միեւնոյն ժամանակամիջոցին մէջ զատ զատ վճարումներ ընել երկու պաշտօնեաներուն։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ խնդիրը և նկատելով որ կազմ. կանոնագրէն 26րդ յօդուածին տրամադրութեանը համաձայն, մայրաքաղաքիս Թաղ. վարժարանները պարտին յուլիս 15էն մինչեւ օգոստ. 15, արձակուրդ տալ վարժարանի ուսանողներուն և որովհետեւ Նաուլը-Դարու մայրաքաղաքիս վարժարաններու չրջանակին մէջ կը գտնուի, որով նոյն Թաղին Թաղ. Խորհուրդին ըրած առարկութիւնը ինքնին կը դադրէր բանաւոր ըլլալէ, որովհետեւ վարժարանին որոշեալ ժամանակէն առաջ վերադարձումը արդարացի չէր կրնար ըլլալ։ ամբողջ չրջանի մը մէջ պաշտօնավարած ուսուցիչը զրկելու իր կէս թոշակէն, ուստի որոշեց ըստ այմ կարեւոր զեկուցումը ընել Թաղ. Խորհուրդին և յանձնարարել նոյն կէս թոշակին վճարումը։

5. Պայազիտի Առաջն. Տեղապահ Տ. Էմմանուէլ վրդ. Պալեան, նամակով մը ինչ ինչ տեղեկութիւններ տուած էր գիւղական մէկ քանի դպրոցներու մասին։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ նոյն գրութիւնը և գոհունակութիւն յայտնելով արժան դատեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ չնորհ ընէ ուրիշ նպաստընկալ վարժարաններու նման դասագիրքեր ղրկել նոյն վարժարաններու ուսանողներուն համար։

6. Շապին Գարահիսարի Առաջնորդ Տ. Սմբատ վրդ. Սաատէթեան գրով մը կը յայտնէր թէ Կարապետ էֆ. Զըգրըքեան գրեթէ չորս տարիներէ ի վեր բարւոք կերպով կը դասախօսէ տեղւոյն վարժարանին մէջ և նոյն ուսուցչին բարձրագոյն նախակրթարանէ մը ունեցած վկայականը ղրկած էր և ուրիշ բարւոք ծառայութիւններու թուղթերը. ինքնալ կը վկայէր անոր բարեմասնութեանց և կը միջնորդէր ինչ ինչ լեզուներու դասախօսութեան համար օգնական մանաւանդ ուսուցչի վկայական տալ։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ նոյն գրերը և նկատելով որ մասնագիտական ուսուցչութեան համար անհրաժեշտ է որ կամ գաւառական վարչութեան Ուսումն. Խորհրդոյ և կամ մայրաքաղաքիս մէջ քննիչ Յանձնաժողովոյ առջեւ, ըստ հրահանգի կարեւոր քննութիւնը անցընէ և նկատելով որ ստիպողութիւն կը տրուի խնդրուած վկայականին և կը վկայուի նոյն ուսուցչին ձեռնհասութիւնը և բարւոք պաշտօնավարութիւնը արժան դատեց Հարցաքննութեան հրահանգին 25 և 26րդ յօդուածներուն համաձայն, օգնական ուսուցչի վկայական տալ տնոր։

7. Տիրապէտքիրի Առաջնորդ Տ. Եզեկիէլ վրդ. գրով մը ինչ ինչ տեղեկութիւններ տուած է տեղին վարժարանները ուսուցիչներուն մէկ քանիին մասին և կը խնդրէր ուսուցչական ընտրելիներու Հարցաքննութեան հրահանգը, որպէս զի անով քննիչ յանձնաժողով մը կազմելու և մէկ քանի ուսուցիչներուն քննութիւնները կատարելու ձեռնարկէ։ Խորհուրդը որոշեց նոյն հրահանգը ղրկել։

Խորհուրդը մայրաքաղաքիս վարժարաններու ընդհանուր վիճակին վրայ խորհրդակցութիւն մը կատարելէ յետոյ, արժան դատեց իր անդամներուն միջոցաւ այցելել վարժարանները և քննել անոնց վիճակը. հետեւաբար իր յաջորդ գումարումը յետաձգեց 15 օր ետքի։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄի Առաքել. Աթոռոյն պաշտ. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազան եպիսկ. Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Թէրիա փաշայի մօր մահուան առթիւ ցաւակցական այցելութիւն պուտ. Ն. Բարձրապատուութեան Թէ Ամենապատիւ Տ. Տ. Յարութիւն Սրբազան Պապարիարքին և Թէ իր կողմէն։

ԷՋՄԻԱՆԷՆ Ամառաւայելչի օրինակներ ղրկուած էին հոս, եպիսկոպոսներու և բանաւէրներու կողմէ քննուելու և սխալները ճշդուելու համար։ Այս անգամ Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Ս. Արքեպիսկ. Դիմաքեան իր կարծիքները նշանակելով ղրկած է Էջմիածին։

ԵՐԷԿ Պատրիարքարանի մէջ գումարուեցաւ Դատաստանական Խորհուրդը և զբաղեցաւ կարգ մը ստուգանական խնդիրներով և արդիւնքը տեղեկագրեց Ս. Պատրիարք Հօր։

ԷՆԿԻՒՐԻՒ Հայ-Բողոքականներու երէցը Վեր. Հայրապետ Օտեան բողոքական հասարակութեան Ազգապետարանին ծանուցած է թէ, Հայ Եկեղեցիի զաւակ մը իր եղբօր մեռնելէն ետք, ապօրինի կերպով յարաբերութիւն հաստատեր է անոր կնոջ հետ որ ազգիկ զաւակ մըն ալ ունէր։ Այս մղձնեալ կենակցութենէն երեք զաւակ ալ ինք ունեցեր է և այժմ կը փափաքի Բողոքական եկեղեցին ընդունիլ, պայմանաւ որ պատուի եղբորը կնոջը հետ բողոքական ծէսով և ամուսնութիւնը վաւերական հռչակուի։ Հայ Բողոքական Ազգապետարանը խիստ հրահանգներ ղրկեց երէցին, բոլորովին զգուշանալ զայն ընդունելէ։ Ազգապետարանի այս քրիստոնէական ընթացքը երանի թէ օրինակ ըլլար գաւառներու մէջ գտնուող երէցներու և չէս ամուսնութիւնները պատճառ չըլլային երկու եկեղեցիներուն մէջ ցրուութիւն առաջ բերելու։

ՄԵԾ-ՊԱՀՔԻ այս օրերուն որ հաւատքի զգացումները աւելի կ'արթընցնան և աւելի կը զգացուի աղօթքի պէտքը, անշուշտ մեծ տեղ մը կը գրաւէ եկեղեցական արարողութիւններուն չքեղ և հանդիսաւոր և երաժշտութեան՝ աւելի ներդաշնակ ու հոգեցունց ըլլալը։

Հայ. եկեղեցիին սրտագրաւ և մեղմազեղուն եղանակները ամէնէն աւելի Մեծ-Պահքի մէջ է որ կ'երգուին և մեր դպիրները, բոլոր եկեղեցիներուն մէջ ալ, այս օրերս իրենց ամէն ճիգը կը թափեն, քիչ մը աւելի յուզելու համար հաւատացեալներու սիրտը։

Արեւագալի արարողութիւնները հանդիսաւոր կերպով կը կատարուին մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցիներուն և մասնաւորաբար Մայր-Եկեղեցիին մէջ, ուր Գչ. և ուրբաթ օրերը խուռն բազմութիւն մը կը հաւաքուին ունկնդրելու համար նոյն եկեղեցիին դպիր-մանուկներուն ներդաշնակ մեղեդիները։

Մայր եկեղեցիին այդ օրերը բոլորովին դրախտային տեսարան մը կը պարզէ, երբ երգեցիկ աղաքը իրենց դպրապետին Մէհուէրեան էֆ.ի առաջնորդութեամբ կ'սկսին երգել «Յարութիւնդ յարեւմուտս մանկունք Սիոնի հոգեշունչ գեղգեղը։ իրենց մանկական անմեղանուագ ձայներով, որոնց սրտաթով չեչտերը իրենց հետ կ'անէացնեն անճառ ունկնդիրները և կը փոխադրեն զանոնք անճառ ուրախութեան մը մէջ։

Հայ. առաքելական Ս. Եկեղեցիի զաւակ ըլլալ ու այս հոգեպարար երգեցողութիւններէն զրկուիլ, զրկանքներուն ամէնէն մեծն է։ Մը զգայուն սիրտը թունդ չելլեր երբ աղաքս սրբազարդին հանդիսաւոր լռութեան մէջ հնչեցնեն իրենց հրեշտակային գեղգեղով «Անեղանելի՛դ Աստուած»։ կը փափաքէինք որ մեր ամբողջ ընթերցողները՝ բազմականներն ըլլային այս հոգեկան խնդոյքին, որ քրիստոնէին սիրտը կը վաստակեցնէ, հոգին կ'ազնուացնէ և կը պարարէ զայն իմացական երանութեան մը ամբողջ հրայրքովը։

Երեկուան Արեւագալի երգեցողութեան՝ ստուար թիւով հաւատացեալներ փութացած էին Մայր Ե եկեղեցի։ Ժամերգութենէն ետք Ցարութիւն էֆ. Մարգարեան, Սեդրաք էֆ. Տիլսիզեան, Մարտիկ էֆ. Էնգէրճեան և ուրիշ անձնաւորութիւններ Մայր վարժարան այցելեցին, ուր ներկայ գտնուելով դասաւանդութիւններէ ոմանց, խիստ գոհ մնացին դպրոցին բարեկարգ վիճակէն, հոն տիրող կարգապահութենէն և ընդհանուր կայութենէն։ Տղոց ուսումնական վիճակը և մանաւանդ համարձակ ու անախալ պատասխանները չատ գոհ ձգեցին այցելուները որոնք այս առթիւ չնորհաւորեցին դպրոցին բարեջան Տնօրէն Հայկ էֆ. Խաճատուրեանը։

ՄԱՄԻՍ գրական չաբաթաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է.

Փողոցի լեզուն Գր. Մալխաս։ — Հին դէմքեր. Պողոս Պատրիարք Ադր. Պոլսեցի, Ե. Գ. Մրմրբեան։— «Հայու Կրնիկ» (Քրիզանթէմին պատասխան) Մաւիի Յովհաննէսեան։— Ոստանիկ Տէր Մարգարեանց (է. յօդուած) Մէրսիէտէս։— Օտար Գրականութիւն. «Վէրթէր» բեմի վրայ. Գամէր։ Մուռացում (Բանաստեղծութիւն) Մ. Ա. Պարսամեան։ — Այծեմիկի փունջը (Թերթոն) Անտրէ Թէորիէ։— Խմբագրական նոթեր։

ՄԱՂԱԼԻՆ չաբաթաթերթի այսօրուան թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ.

Խմբագրական՝ Շաբթուան կացութիւնը։— Կրօնական՝ Մոլորեալը ՍՍԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ։— Սովորութիւնը կը յաղթանակէ (Իրական պատկեր մը ընտանեկան կեանքի անուշութիւններէն) ԳԼԱՆԻԿ. — Կ'անձրեւէ՝ (Բանաստեղծութիւն) ՍԻՊԻԼ. — Քրանիկ՝ Լուրեր զանազան ու զարմանազան (Ոտանաւոր) ԱՐԻՍՈՂՈՄ։— Նոր գիրքեր՝ Դասարակութիւն Անձին ՀԱՅԿ ԱԳՈՆՑ. — Լեզուներու ծագումը (Տեսութիւն մը) ԳՐԻՉ.— Խրատներ՝ ամոլներու (Ոտանաւոր). — Գիտութիւն և Գեղարուեստ՝ Նոր Ալքիմիան Ե. Գ.— Անգլիացի քննադատի մը կարծիքը Ֆրանսական գրականութեան վրայ, Լէօնարտօ տա Վինչի ԵՐԵՒԱԿ։— Հնդկական Գեղարուեստը.— Օտար Էջեր՝ Օրորոցները (Թարգմ. Աղեքս. Փանոսեան) Սիւլլի-Բրիւսոմ. — Հարցումներ (Թարգմ. Աղեքս. Փանոսեան) Անասդասիուս Կուին.— Մաքսիր գիս (Թրգմ. Լ. Գ. (Շէքսպիր). — Մոռցուած Էջեր՝ Դրուագ (Ոտանաւոր) ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԳԷՍԶԻՐՃԵԱՆ։— Տնտեսական կեանք՝ Ներկայացուցչութիւնը Թուրքիոյ մէջ Ե. Գ. — Քաղաքական՝ Որո՞նք են օրուան խնդիրները.— Թուրքերէնի դասաւանդումը.— Նոթեր մեր կեանքէն։

ԾԱՆՈՒՑՈՒԱԾ ՄԵԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջապէս յայտնի եղաւ որ թերթերէ ոմանց ծանուցած սանկութիւնը հին իրողութեան մը նո՛ր կրկնութիւնն է։ Ասկէ 3 ամիս առաջ Իզմիրցի վաճառական Յակոբեան էֆէնտի 5800 ոսկի բացով մը կը սնանկանայ Մանչէսթրի մէջ, պարքին փոխարէն 2000 ոսկիի մօտ գոյք մը ներկայացնելով պահանջատէրերուն, որոնց մեծագոյն մասը Մանչէսթրցի բարեսիրտ Հայ վաճառականներ են եղեր և որուն նկատմամբ գրած էր արդէն Մանչէսթրի մեր թղթակիցը։ Եղածը այս է. ուրիշ ոչ է սնանկութիւն չկայ։

Մանչէսթրէն կը ծանուցանեն թէ չատ մը բախտախնդիրներ ծանօթ վաճառականներու մականունները իրենց վերագրելով օգտակարապէս կը չահագործեն զանոնք, և այդ մականները կը պարիկցնեն։

Գաղուհանները, անանկ փակուած էին որ, լոյսի ոչ մէկ ճառագայթ կրնար թափանցել ներս. ոչ մէկ ղմուկ կը լսուէր, և տունը կատարեալ անապատ մըն էր կարծես։

Անծանօթները լուռ ու մունջ առանը պարտէզին պատերէն վեր ելան ու ներս ցատկեցին։

Այն ատեն, վայրկեան մը ինչ ճամբայ բռնելէնին մտածեցին ու յետոյ կամաց կամաց ուղղուեցան ցած պատուհանի մը առջեւ, ուրկէ լոյս մը կ'արտափայլէր։

Այս պատուհանէն քանի մը քայլ ազդին էին տակուին, երբ կռիւի մը ձայնը եկաւ իրենց ականջին։ Սոսկալի ղմուկ մը ելաւ, խառնուած կոչկարսիքի տակն ու վրայութեան ձայներու և վշտի ու բարկութեան աղաղակներու։

Անծանօթները օրանք երեանին սեւ թաւիշէ դիմակներ անցուցած էին, չնագայներու պէս ցատքելով խորտակեցին պատուհանը, և սալօնին ճիշդ մէջտեղը նետուեցան։

Աղէկ ատեն հասած էին։

Տօն Թատէօ, աթոռակի մը հարուածով, ճեղքած էր գանկը Լէնասի մարդապաններէն մէկուն, որ տարածուած էր գետնին վրայ սարսռազդեցիկ վիճակի մը մէջ։ Երկրորդ մարդասպանը սակայն, զայն գետին փռած, ծունկը անոր կուրծքին վրայ դրած և դաշոյնը անոր սիրտին մխելու կը պատրաստուէր, երբ ատրճանակի հարուածով մը գետին փռուեցաւ։ Դուրէն եկողներէն մէկն էր այս ընողը, որուն վրայ անոր ուղղը պայթեցաւ և թշուառականը գլխարեցաւ գետին հոգեվարք վիճակի մէջ, իր մեղսակիցին քով որ վերջին շունչը կը փչէր այն պահուն։

Տօն Թատէօ չուտով մը կանգնեցաւ։

—Մ՛հ, ըսաւ, կը կարծէի թէ պիտի մեռնիմ։

Եւ դառնալով դեպի դիմակաւոր նորեկները.

—Շնորհակալ եմ, Գապարէլլօ, յարեց, չնորհակալ եմ, ձեր օգնութիւններէն, եթէ վայրկեան մըն ալ չհասնիք խերս պիտի անիծուէր։ Մ՛հ, Լէնասի արագ գործող է։

Լէնասի, կատաղութեան մէջ ինկած, ակառները սեղմ կը գիտէր, տակն ու վրայ եղած տեղի ունեցածը այս տեսարանէն, որ քանի մը վայրկեանի մէջ ջուրը ձգած էր իր մատակ առիւծի հին վրիժառութիւնը, վրիժառութիւն մը որ այս անգամ գոնէ ապահոված կը նկատէր։

(Շարունակ.)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

· ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 12

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

Վ. Է Պ

ՀԱՄԲՈՐԳՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱՊՆԵՐՈՒ

8.

«Մուք Սիրտերը»

Անոր բացակայութեանը միջոցին, միւսները ժամանակ գտած էին դիակները դնելու հրապարակին կամարներուն ապակ ծածկուած բառնալիքներու վրայ։

Քանի մը վայրկեանէն, փայլուն լոյս մը ողողեց հրապարակը։

Մայր եկեղեցին նոր բացուած էր։ Ներսը գեղեցկապէս լուսազարդուած էր, և տաճարին դուռնէն, կրօնականներու երկար շարք մը ծայր կուտար։ Անոնցմէ ամէն մէկը ձեռքը լուսաւոր մոմ մը բռնած էր։ Անոնք կը սաղմոսերգէին մեռեալներուն համար,

Միեւնոյն վայրկեանին կառավարութեան պաշտօնարանին դուռները բացուեցան, և գունդարակ մը, որուն գլուխը կը գտնուէր Պիւսթամէնթէ զօրավարը, արշաւասոյր առաջացաւ դէպի թափօրը։

Երբ կրօնականներն ու զինուորները դէմ առ դէմ եկան, կանգ առին, խօսք մէկ ըրածի պէս։

Տասներկու անծանօթները, իրենց վերարկուներուն մէջ ազուոր մը փարթուած և հրապարակին կեդրոնը գտնուող աղբիւրին բոլորտիքը համախմբուած անձկութեամբ կը սպասէին այս տեսարանին վերջանալուն։

—Աս ժամուն ինչ կը նշանակէ այս թափօրը հարցուց զօրավարը։

—Կը նշանակէ թէ կուգանք ձեր զարկած զոհերը վերցնել և աղօթել անոնց համար, պատասխանեց առջեւէն գացող կրօնականը խոժոռ ձայնով մը։

—Ա՛վ էք դուք, յարեց զօրավարը։

—Ես, պատասխանեց կրօնակիցը կատաղ ձայնով մը, Սանթիակի արքեպիսկոպոսն եմ, Շիլլիին հոգեւոր պետը, որ իշխանութիւն ունիմ Գապէն երկրիս վրայ կապելու և քակելու։

Սպանիական Ամերիկայի մէջ ամէն մարդ առանց վարանումի կը խոնարհի Քրիստոսի կրօնքին առջեւ։ Ամէնէն բարձր և վսեմ իշխանութիւնը կրօնականներունն է։ Ոչ մէկ բան կրնայ դէմ դնել անոր, որքան ուժով եղած ըլլայ ան, որովհետեւ առաջուընէ յայտնի է թէ պիտի չխնայուի։

Զօրավարը յոնքերը պռատեց, և ըսաւ,

— Մօնսէնեէօռ, ներեցէք ինծի։ Շատ անգամ մարդ կը չփոթէ իր բարեկամները, թշնամիներուն հետ։ Ձեր գիտեր թէ Ձեր Սրբազնութիւնը հրաման տուած էր աղօթելու չարչարուողներուն համար և թէ այս պաշտօնը դուք անձամբ կը կատարէիք։ Խօսքս ետ կ'առնեմ։

Այս միջոցին, աւազակները հրապարակին մէջ գտնուած սիւներուն ետին ապաստանած էին։ Մուրին չնորհիւ անոնք չէին կրցած նշմարուիլ զբրավարէն։

Զինուորներուն անհերեւութանալէն ետք, արքեպիսկոպոսը նշան մը ըրաւ և դիակները տարուեցան Մայր եկեղեցի։

—Զգուշացէք սա զօրավարէն, մօնսէնեէօռ, մրմռաց անծանօթներէն մին արքեպիսկոպոսին ականջին, ետ դարձած ատեն վագրի ակնարկ մը նետեց ձեր վրայ։

—Ես պատրաստ եմ, եղբայր, յարեց եկեղեցականը, մարտիրոսանալու։

Արարողութիւնը սկսաւ, և երբ վերջացաւ, աւազակները քաշուեցան, ջերմապէս չնորհակալութիւն յայտնելէ ետք արքեպիսկոպոսին իրենց մեռած համախոհներուն հանդէպ՝ իր վեհանձն ընթացքին համար։

Հազիւ քանի մը քայլ առած էին նեղ փողոցի մը մէջ, երբ երկու մարդիկ երեւցան իրենց դէմ, մէջէրնին մէկը անոնց հարցուց.

—Ի՞հ ուրեմն, բան մը հասկցա՞ք։

—Ինչ որ կարելի էր հասկնալ, պատասխանեց նորեկներէն մին։

—Մուր փոխադրեցին Տօն Թատէօն։

—Լէնասին տունը։

—Պիւսթամէնթէ զօրավարին տարփուհիին տունը։ Աստուած վկա՛յ, ալ կորսուած է Տօն Թատէօն, որովհետեւ այդ կինը զայն մահու չափ կ'սիրէ։ Քարեկամներ, պիտի թողո՞ւնք որ պանդուխ ան, առանց զինքը ազատել փորձելու։

—Վատութիւն մը պիտի ըլլար արիկայ, աղաղակեցին ներկաները, եռանդով։

—Բայց ինչպէս պիտի կրնանք տուն ներս մտնել։

—Ատկէ դիւրին ինչ կայ, պարէզին պատերը չատ ցած են։

—Օ՛ն ուրեմն երթանք, վայրկեան չկորսնցնենք։

Անծանօթները առանց ուրիշ ոչ է խօսք փոխանակելու, դիմեցին դէպի Տօնա Մառիային տունը։

Այս տունը, Քանամիլլայի արուարձանին մէջ կը գտնուի, որ Սանթիակի ամէնէն գեղեցիկ արուարձանն է։

Գաղուհանները, անանկ փակուած էին որ, լոյսի ոչ մէկ ճառագայթ կրնար թափանցել ներս. ոչ մէկ ղմուկ կը լսուէր, և տունը կատարեալ անապատ մըն էր կարծես։

Անծանօթները լուռ ու մունջ առանը պարտէզին պատերէն վեր ելան ու ներս ցատկեցին։

Այն ատեն, վայրկեան մը ինչ ճամբայ բռնելէնին մտածեցին ու յետոյ կամաց կամաց ուղղուեցան ցած պատուհանի մը առջեւ, ուրկէ լոյս մը կ'արտափայլէր։

Այս պատուհանէն քանի մը քայլ ազդին էին տակուին, երբ կռիւի մը ձայնը եկաւ իրենց ականջին։ Սոսկալի ղմուկ մը ելաւ, խառնուած կոչկարսիքի տակն ու վրայութեան ձայներու և վշտի ու բարկութեան աղաղակներու։

Անծանօթները օրանք երեանին սեւ թաւիշէ դիմակներ անցուցած էին, չնագայներու պէս ցատքելով խորտակեցին պատուհանը, և սալօնին ճիշդ մէջտեղը նետուեցան։

Աղէկ ատեն հասած էին։

Տօն Թատէօ, աթոռակի մը հարուածով, ճեղքած էր գանկը Լէնասի մարդապաններէն մէկուն, որ տարածուած էր գետնին վրայ սարսռազդեցիկ վիճակի մը մէջ։ Երկրորդ մարդասպանը սակայն, զայն գետին փռած, ծունկը անոր կուրծքին վրայ դրած և դաշոյնը անոր սիրտին մխելու կը պատրաստուէր, երբ ատրճանակի հարուածով մը գետին փռուեցաւ։ Դուրէն եկողներէն մէկն էր այս ընողը, որուն վրայ անոր ուղղը պայթեցաւ և թշուառականը գլխարեցաւ գետին հոգեվարք վիճակի մէջ, իր մեղսակիցին քով որ վերջին շունչը կը փչէր այն պահուն։

Տօն Թատէօ չուտով մը կանգնեցաւ։

—Մ՛հ, ըսաւ, կը կարծէի թէ պիտի մեռնիմ։

Եւ դառնալով դեպի դիմակաւոր նորեկները.

—Շնորհակալ եմ, Գապարէլլօ, յարեց, չնորհակալ եմ, ձեր օգնութիւններէն, եթէ վայրկեան մըն ալ չհասնիք խերս պիտի անիծուէր։ Մ՛հ, Լէնասի արագ գործող է։

Լէնասի, կատաղութեան մէջ ինկած, ակառները սեղմ կը գիտէր, տակն ու վրայ եղած տեղի ունեցածը այս տեսարանէն, որ քանի մը վայրկեանի մէջ ջուրը ձգած էր իր մատակ առիւծի հին վրիժառութիւնը, վրիժառութիւն մը որ այս անգամ գոնէ ապահոված կը նկատէր։

(Շարունակ.)

ԱԶԳ

Վաղը՝ կիրակի, ժամը 5ին, (Ը. Թ.) Սկիւտարի Աւետ. մատրան մէջ պիտի քարոզէ Բրոֆ. Յակոբոս էֆ. Ճէճիզեան։ Բարոզէն վերջ Հաղորդութեան Ս. Խորհուրդը պիտի կատարուի զոր պիտի մատակարարէ Վեր. Տօքթ. Հ. Ս. Պարնըմ։ Բարեկամք սիրով կը հրաւիրուին։ (Ժամը 4ին չոգենաւ մը կը մեկնի կամարջէն։)

ԼՈՅՍԻ այսօրուան թիւը հրապարակ ելաւ հետեւեալ ճոխ և գեղեցիկ պարունակութիւնով.

Անօթի են աղաքը (Խմբագրական). ՎԱՀԱՆ ԹՕՇԻԿԵԱՆ.— Բաւեմ... (արձակ քերթուած) ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՔ. — Զար օրինակ (Մեծ Պահքի առթիւ) ՔԱՌՄԷՆ. —Մեր գրողներուն գրելու եղանակը՝ Լիլա. — Ո՞հ, փոյթ է... (Ֆանթէզի) ԱՇՏԱ. — Ինչո՞ւ արդեօք (Սիրերգ) ԷՆՍԻՒԼԷՌ.— Ամուսնացու վառեակներ (զուարճական) Լիլա. — Ուզածդ աս էր ա՛ աղջիկ՝ ԲԱՆԱԳՈՂ ԼՌՈՒԹԻՒՆԵԱՆ.— Մէջթիւպ մի Մելիքէօն էմմիի.— Ազդակներ (Ոտանաւոր) Մ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ.— Դէս-Դէն։

ՍԱՐՐԱՖԻՔԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ուս. ամիս ոգէ. գոր.	32—38½
» » էն եր.քէք	33—30½
» » էն աղաղ	32—34
Բուսեղէն չըմմէն. ոգէ. գնա.	124—50
» » էն եր.քէք	124—87½
» » էն աղաղ	124—25

ՊԱՆԴԱ ԱԳՏԻՕՆԱՐԸ

Բէժի ոգսիոնը Օս. լիր.	372—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	6—05
Ժուլիանս	1—65
Օպլիկասիոն Թրամվայ	493—50
Ասիւրանս	4—20
Գօրբրօսիօն	0—05
Գումէրտիալ	0—11
Գրէքի Ծոնսիէ էժիբսիէն	266—
Լորիսմ	96—
Պանդ Նասիոնալ օք Կրէդ	418—50
Թրանսվալ	148—
Բրնիթըմ Թէսվիլաթը	496—
Անասօլը չրմ ոգսիոնը	12—40

ԱԴՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղ.-ան	ղ. բր.
Պէլճ մէճիտիէ ֆարգը	108—05
Մէթալիք	104—10
Ինկիլիզ ալթունը	110—01
Ֆրանսէզ ալթունը	87—21
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—03
Դարպոն գայմէի	8—61

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 12 մարա

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	91—63
Օսմ. » գաբանը	29—63
» » Բ	60—25
» » Գ	32—
Օսմանլը Պանգասը	14—12
Մըսըր Տուլ. մուքթահրէք	107—50
Գուլկար իսթիգրազը	92—87
Դուսկիօ Բարիզ 3 այ վարէ	25—38
Թրանսվալ	5—75
Շաթրէթ	3—37

Բ

կ'ուրեն, կը պլորեն, մինչ միտքը միւս կողմէ իր դերը ունի, «չարուն-կե՛մ մի, հերիք է մի... ձը՛ք, կը բաւէ»։

Լմնցաւ. վերջակէտը դրուած է ալ ու հին սէրը դամբանուած։ Բախտը հետզհետէ ժպիտ կ'սկսի իրեն, գոր-ծին մէջ կ'առաջդիմէ, ծոցը դրամ, կոնակը տաք, ամէն տեղէ, ամէն ասունէ կը յարգուի, կը սիրուի՝ իր վաւրոնն, անուշ, ընկերական աղայ, իրը... իրենց աղջկան ապագայ քան-տիտա։

Խե՜ղճ Երանիկ։ Ալ ես ուժմունքէն կուշտ, Ֆրանսերէնը ջուրի պէս ուսած, անցեալ օրերու բոց սէրը սիրտին մէջ, կարգն էր հիմայ որ սենեակը քաշուէր՝ վէպերու մէջ թաթափելու կամ դաշ-նակին անրջային դաշնակութեանցը մէջ խորասուզուելու։ Մնաղքը տոր բախտին վրայ հաւկիթներ կ'ածէին շարունակ։

—Խըսմէթդ ո՞ւր որ է՝ կը պացուի, աղջիկս, ատրա չընեն։

Խըսմէթ մի...։ Եթէ գիտնային թէ ո՞րչափ ատեն կ'ընէր տոր բացուած ըլլալը, բայց տակէ ներս հանդիսաւոր մուտք ընողը կ'ուշանար միայն։ «Հէրա չընես», այդ առումով ճիշդ չէ՞ ծնող-քին ըսածը։

Ժամանակին մ'ոդէպի լեզուներ թափողը, հոսաւէտ թղթիկներու մէջ պաշտումի, գոբովի և աղապատանքի խօսքեր ծալլողը կրնա՞ր ուծանալ յան-կարծ, լքել պարտէզը, մութ՝ բայց սիրով լո՞յս գիշերները, մռնալ ամէն ինչ ու պատուել պատանական այն տուրբ վիպակը զոր մատուցներո՛վը գրած էր։ Տեսէք, այդ թուղթերէն մէկուն մէջ ինչ հիանալի կտոր մը էր գրած, փընտռած, գտած, և ով գիտէ՝ ո՞ր հեղի-նակէն մէջ բերած.

«...Ձերմակ հոգիիդ մէջ առջի «համբոյրին փափա՛ք ըլլայ։ էն առաջ «ե՛ս եղէ՝ սիրի՛ ըսէի, և ա՛յնպէս գեղ ասէիր որ օր մը ես քու հոգիդ «ըլլայի և դուն իմ սէրս ըլլայիր»։

Ու մանկամարդ աղջիկը սկսած էր հառաչի, հառնամի և տխուտութեան գոբչ կեանքը, գիշերները՝ բարձին վը-բայ, ցորեկները պարտէզին շուքերուն տակ թափառական։ Իր կասկածանքը իրականութեան գոյն առած էր վեր-ջապէս, երբ գիշեր մը օտար երեկոյթի մը մէջ դէմ յանդիման եկած էին երա-կուքը, ու Երանիկ տեսած էր Երուանդի վրայ կենցաղասէր, ցանկապատ կարիճի այն չուտիկ շարժուձեւը՝ որով մարախի պէս մէկ եղէն միւսը կ'ոստոստաէր, կը ծեքծեքէր, կը Բրթռար՝ պարի հրաւէրներու պահուն, և, իբր թէ չուք մը ըլլար ինք հոդ, այդ լոյ-սերուն ու կայթերուն մէջ պատի մը փակած՝ քիթ չէր փչրած նայուածք մը ձգելու իր նախկին սիրոյն վրայ։

Հալումաշը ա՛ռ գիշերէն բռնած էր ներսիդին, իր սէրը փբսխող Երուանդի հանդէպ փոխանակ ատելութիւն մը տածելու, սկսած էր ամէն ատենէ ա-ւելի պաշտել զանի,— հոգ չէ թէ լա-ցով ու կոծով,— վասն զի երբ յան-կարծ հաւասարի մը մէջ դէմդ կու-նենաս այն էակը որուն սիրոյդ յանձներ էիր, այն էակը, կ'ըսեմ, հիմայ ատելի քան երբե՛ք գեղեցկացած, նրբացած, տանուութեան շնորհ՝ բիբերուն խորը կայծկլտուն։ բռնած ընթացքին համար զինքը ատելու տեղ չգտիտես ի՛նչ ըզ-գացում մը կը ալեկ զքեզ, ու կը յա-մառիս տակաւին ան առջի միամիտ հաւատքովդ ապրիլ։

Օրե՞ր վերջը, երեկոյթին մասգին գիշերէն չաքաթնե՛ր վերջը, ցորեկ մը Երանիկ քարթով մը կը խնդրէր Ե-րուանդի քրոջմէն զիրենք պատուել։ «Միասին ծանօթութիւն չունեցողի խնդրանք մը ներկայել՝ մեր սեռին տրուած է կարծեմ այդ թոյլտուու-թիւնը», կը յարէր երկրորդին տակ։

Գուցէ ա՛ս էր բռաթիկ ճամբան։

Տունը ոչ ոք կար ատ օրը։ Հրա-վիրուող քոյրը՝ կարգուկ, զարկի՛ ալ տէր, վիճակէ հասկցող. Երանիկ անոր ամէն բան բացուեցաւ։ Սրահին մէջ, եռատանիի մը վրայ եղբօրը թուղթերը ցրուած կը կենային դէղազդէղ. մինչ պատուհանէն, վարագոյրին փրփուր-ներուն մէջէն՝ սիրաը խոց աղջիկը իր խնամուցած աչքերովը պարտէզին հե-ռաւոր ծառը ցոյց կուտար...։

* *

Քանի տարի ետքը։

Ձիր'դ ոյն «էսան դարէ եարէ»ներուն պէս՝ որոնք Մնակեանի թատերախաղերուն Ցառաջաբանին կը յաջորդեն։

Պէօյիւքէրէ իր ամէն տարուան ա-մառի ոգեւորութիւնը սկսած է նորէն. Պոլիսին չորս ծայրերէն ընտանիքներ թափած են հոն, պանդոկները լեցուն, ընակարանները բռնուած։ Սարին վերև-քով քովի երկու տուներու մէջ մէյմէկ ընտանիք կը նստին. ծառայ, աղա-խին, կերուխում, խրախճանք՝ ունեւոր դասակարգի պատկանելոյն կը մատ-նեն։

Ասոր ճերմերը, վաղը Բէյսանէ, մէկալինոր Պէնտերը, կիրակին՝ մակոյկ, հաւիւ նայող չիկայ, նո՛ր զբօսանք, բերանփախ տե՛ղ փնտռող կայ միայն։ Մտերմութի՛ւն, ալ ասչա՛փ կ'ըլլայ։ Մէյմէկ զաւակ ունին երկու ամուսին-ներն ալ, Օննիկ ու Նուարդ, զաւակ որ կ'ըսեմ, փեսուրի, մայրաչ Թուփերու պէն, գարունի թովքը աչքերնուն խորը, կեանքի եռեւեփող հոյզը երակներ-նուն մէջ, մէ՛կ հասակ, մէ՛կ տարիք։

Օրը ասո՛նց է բացուած. կը խօս-ակցին, կ'երգեն, կը ճլվլեն. մէկ տեղ պատոյտներ թեւ թեւի, մթնաղին՝ ծովափը, ցորեկները՝ տրեւէն գինով ոյն շգտակներնիներուն տակ զոր ձորամէջը ունի ապերասան կեղով ուռճացած։ Ինչ հաճոյակամ ծնողքներ, զաւակներնին տալեկ իրենց ջուրին են ձգեր, ոչինչ կը խօսին, առարկութիւն տրգելք բնա՛ւ։ Ասոր անոր եվել պա-կաս խօսչներուն տակնջ կախող չի կայ։ Համակրանք, պայծառ իրենց արշալոյսը կը շարունակեն միշտ սիրաէ սիրա, Նուարդէն Օննիկ, Օննիկէն Նը-ւարդ, փոխն ի փոխ։ Այս ազատ հոգիներու արբշռանքը անպարագրելի՛ է ալ։

—Մանչ Լէոքս կարդացա՞ ես, Օրիորդ։

—Բոլ է Վերժինիէն վերջը։

Ամիսը կ'անցնի, ամիս մը ալ, Օ-դերը կը ցրտեն, շատեր շատոնց վար իջած են. ասոնք հոն են դեռ։

—Զինչնա՞նք մայրիկ, Բերայի կեանքէն զզուած եմ ալ։

—Շատ ազէկ, ազաս։

—Զինչնանք մամա, դպրոց նստակ մը խրկէ թէ հիւանդ եմ ասկաւին։

—Շատ ազէկ, ազղիկս։

Գարուն հասակի այս երազ օրերը կը Թոչն կ'անցնին տակայն։ Հոկտեմ-բեր իր բուքը կ'ուռնայ միջոցին մէջ և օդափոխութեան այդ դիւթական վայ-րը անհրապոյր կը դարձնէ։ ծովը կ'ուս-ռի, կ'ուռի ու իր լորձունքը եղերք կը թքնէ. մանչրէ տարատներով մարդեր առաւօտնէ մինչեւ թրարձակ ուս-կանոնին կը քաշկռտեն ցրկանաւերու մէջէ։ Ցուրտ, ամայութիւն չորս դին։

Տանձ էր նէ հասեր, խնձոր էր նէ կար-մրեր էր։ Վար կ'իջնեն։

Նուարդի մայրը իր երկրորդ այցը կը փութար Օննիկի մօր։ Լաւ օր է. իրենցմէ զատ ոչ ոք կայ տունը։

—Ինչ չնորքով երիտասարդ, Տի-կին, Աստուծոյ համար, մարդ չիկա՞յ գավեստը չը տուող։

—Ձեր աղջկան համար ալ կ'սպա-սէ՞ք որ տարբեր կերպով խօսիմ, խերը տեսնամք, դարուս աղջիկն է։

Վայրկեան մը լռութիւն։ Հոգէառ-պան է աս։

—Էյ ինչ կ'ըսէք, կը յարէ Նը-ւարդի մայրը Թուքը կուլ տալով,— մինակ մենք տեսնանք խերը... չը՞ պիտի փափաքիք այս բարեկամու-թիւնիս աւելի իրական կապերով ամ-րապէն...

—Օ՛հ, կը հասկնամ, տիկին կը հասկնամ, բայց չատ առաջ գացիք. և յետոյ կ'ուզէի դիտել տալ Զեզ թէ Օննիկս արդէն նշանուած է ուրիշի մը հետ...։

—Նշանուա՞ծ...

Իրա՛ւ հոգէառ պահ։ Նուարդի մօր Թուքը չորցած էր կոկորդին մէջ։

...Օննիկի մայրը երբեմնի Երանիկն էր, ամուլ սպասումներէ վերջ իր կեան-քը ուրիշի մը տարած լծորդել, ու Նը-ւարդ որ Օննիկի սէրովը կը առնորուէր շարունակ, դուստրն էր ուիտադրուժ Երուանդի։

Բախտին խաղերը բոլոր։

Սիրտի հին հաւիւ մը ինքնին կար-գաքրուած էր։ Առնելիք տալիք չու-նէին հիմա, ո՛չ Երանիկ և ո՛չ Եր-ուանդ։

ԹԷՈՊԻՒԼ

ԶՔՕՍԱՎԱՅՐԻ ԿԵՄՆՔԷՆ ԽՈՒՐ

Արեւելեան երաժշտութեան սքանչելի մէկ կտորը դեռ նոր լսած է, նուագածուները հանգիստ կ'առնուն քիչ մը։

Կազերու կուսուներէն պէլտացող յորդ լոյս մը կ'ողողէ ամբողջ սրահը՝ ակնախտիղ տեսարան մը ընծայելով անոր։ Զբօսաշրջց խումբեր սեղան-ներու առջեւ շրջուած են արդէն իրենց նախասիրած ըմպելիներուն դէմ կուռքի մը պաշտաման ծառայող քուրմէ մը աւելի ջերմեռանդ։ Գեղեցիկ սեռն ալ ունի հոս իր ցնցող ներկայացուցիչ-ներ Հրէից բարեկեցիկ դասէն՝ որոնք մարգարտի հատիկներուն մէջ փայլ-փլող ադամանդի նման կը տեսնուին հոս հոն. իրենց չքեղ արդուզարդին մէջ նոր փայլ մը տալով զբօսավայրին։ Զուիթակը՝ պատրաստ կոսի մը լացին նման մեկնուշ, կը սկսի ճզճզալ փա-փուկ՝ ներդաշնակ ելեւէջներով, որոնք գոգցես կը մարին հեզգհեզ յուսահատ հոգւոյ մը խուլ հառաչանքին նման։

Նուագի սեղանին մօտ տեղ մը գրաւած եմ հիմա, և զգածեալ կ'ուն-կնդրեմ երաժշտին անուշ, մեղամաղձոտ ձայնին անոր որ ձեռքը ծնօտին սիրային տաղերգ մը կը մեներգէ ներազդեցիկ, յուզիչ, ընդմիջելով ջութակի նուագ-կոտ հեծկլտանքը։

Սիրոյ է վշտի յուշեր՝ մոգական ձեռքի մը գգուանաց նպատակն՝ անունդ կ'առնուն գրգռեալ երեւակայութեանց մէջ, և անձկայրեաց հառաչներու վեր-ջին շնչերը կը խեղդուին օդի ամ-պերուն մէջ։

Մօտս՝ կենայ յատակին վրայ դրամի ձայն մը կը հնչէ հեռուէն նետուած, և կարմրը անմիջապէս զայն սեղանին վրայ դնելով՝ բան մը կը փսփսայ ջու-թակահարին ականջն ի վար։

Աղեայ յարերը կը պրկուին վայրա-կեանէ մը և երաժշտական խումբը ընտ-իր հատուածներ կը նուագէ նոր աչ-խուժին։

Նոր թափ մը կ'առնու ոգեւորու-թիւնը ամէն կողմ, օդին չիչերը կը վերցուին և գրեթէ ուրի պարապ չիչե-րուն տեղ նորեր կը գրաւեն։ Իրարու կը յաջորդեն շաբէնները անընդհատ և գլուխները առաջնալ կը սկսին նուագի յուզիչ եղանակց ազդեցութեան տակ, իմացականութեան վարած ղեկը Բա-գոսի պղպջակներուն յանձնելով տա-կաւ։

Վար կը դրուին պահ մը վերջը նուագները, խալ վազքէ պարտասած մարդու նման ուժասպառ և պարպ աթոռներուն վրայ զբօսասէրներու նոր նոր դէմքեր կուգան կը շարուին։ Երաժշտութիւնը տարտամ անհունին նման, երանութեան անդրաշխարհի մը գաղափարը արթնցուցած է իմ մէջս հիմա, որու հմայքոսանքին մէջ կ'ա-լեծփի հոգիս հակառակ նուագին դադ-րելուն։

Ցանկարծ երգի ձայն մը կը բարձ-րանայ ետեւէս, գարնան գիշերներու մութ-լուութիւնը պատռող թռչունի ձայնին նման անուշ, և աչքերս իրարու հետ աքրքրութեան աղեղ՝ դէպի հոն կը լարեն իրենց նետը։ Երաժշտական ու-րիշ խումբ մը՝ զոր կը կազմեն երկու դեռատի իտալուհիներ և ծերուկ իտա-լացի մը, նուագել սկսած է. ալ տաղ-տուկը իր կապարեայ ծանրութեամբ կը ճնչէ հոգիս, չեմ գիտեր այդ եր-գերու լեզուէն բան չհասկնալո՞ւս, թէ անոնց ղղուա շեշտերուն իմ բնական հակումներուս չհամապատասխանելուն համար։

Այդ երգչուհիներէն մէկը ոտքի կը կանգնի հոյանի թեւերով և կուրծքովիր մասնաւոր շրջագեսին մէջ ի հանդէս բերելով մարմնոյն պերճութեանց բու-մավոր հմայքը, սիրավառ երեւա-կայութիւնները հրդեհելու չափ հարս-տար։

Իր գեղեցիկ դիմագծերէն՝ որոնց-մով հրեշտակի մը երը կատարէր թե-րեւս արուսեակի նման լուսաւորելով ուղեկորոյս հոգւոյ մը սիրոյն արահե-տը, ալ սրբուած է համեստութիւն նուիրական դրոշմը, և սեւ սաթի նման կրակոտ աչքերուն յայրատ նայուածք-քին տեսէ կուսական անմեղութիւնն ու ամբոխածութիւնը կը ըղդքեն դեռ լուին։ Բանիս մը կ'երգէ իր Բրթռուն ձայնին չեչով, իր ցողունին վրայ թեւ-թեւ հովէ մը շարժող չուշանին նման չքնաղ գլուխը ծածանելով ձիւնաթոյր ուսին վրայ, որու կ'ընկերակցին ընկ-կերն ու ընկերուհին նուագով։

Անպակաս և սիրամոյր ակնարկ-ներ կ'ուղղուին տարփոտ խմդներէ, և տաք գլուխներու մէջ զիրար գերա-զանցելու խալ մրցումը կը տիրէ Վէ-նիսին և Բագոսին, որոնք հոն իրարու հետ հաչցուած վերջապէս կլկլակի և սիկառի բարդ բարդ գիզուող գարշ ամպի ծուէններու հետ երազներդ-ալխարհը կը փոխադրեն իրենց երկրս-պագուները. կեանքի տպտտուկին և իրականութեան ցուրա կողմերը վարագ-ուրելով։

Մարդկային մտքի և երեւակայու-թեան վրայ կնոջ անխուսափելի ազ-դեցութեան կրկնակ դերով մատնուտ տխուր հանդիսատեսը կ'ըլլայ հիմա պնոր որ պնակ ի ձեռին կը պտտի ա-թոռներու խտացումէ կազմուած նը-ստանցքներու մէջ, ամէնէն մղձեալ ա-ղերսանքներու ենթարկուելով, և դիմելիք մը փոխարէն, կը շռայլէ ամէնուն իր ածան ժպիտները՝ որոնց ծնունդ տուող աչքերը թերեւս ասա՛ղ, փակեն առ-յուէա, առանց երբեք ծծած ըլլալու ճշմարիտ սիրոյ սրտի մը երկնքին նուիրական, բոցեղէն նշոյլները...։

Դառն արգանատանք մը կը համակէ զիս և հոգիս ցնցող սարսուռին ազդե-ցութեան տակ բան մըն ալ ես կու-տամ, առանց նոյն իսկ տեսնել ուզե-լու «անոր մարմինը լեցուն խոստումով» որու նիւթապաշտումին մէջ կնոջ ան-կումին բովանդակ մերկութեան հետ արժանապատուութեանս ալ ատրնա-ցումը կը գտնեմ։

Խորին խնդիր մը կը շարչարէ միտքս, կնոջ խնդիրը դարաւոր և յուսահատ մատնումով մը կը հարցնեմ իւրովի թէ, մարդը երանութեան դրախտը ա-ուանձնորդելու սահմանուած կին էակը արդեօք օր մը պիտի հանի՞ այդ ի-տէալին...։

* *

Պատշգամին վրայ եմ՝ մինակ։

Երկինքը փակած իր գիշերային լու-սեղէն աչքերը, մշուշոտ ճնշում մը ունի վրաս։

Հիւսիսէն փչող ցուրտ հովը խալ մանչով մը կը յտապէ վայրագ գնաց-քը ծովուն որ ալ չփաչփաչէր լուանկա-յին արծաթ չղղերը իր վէճվէճուն ա-լիքներուն վրայ։ Գարնան գիշերներու հմայքէն բան չէ մնացած հիմա. ամէն ինչ կը նիրհէ մթութեան մէջ, միայն հեռուն՝ դիմացի եղերքէն կազի լոյսեր կը ծակծկեն խոր մթութիւնը, յարա-քթիթ աչքերու նման անքուն։

Ծովուն և երկնքին միջեւ անհունին գաղափարով տարտամ գերանրջային յղացումէ մը կը յաջչուտկուի միտքս, և հոգւոյս մէջ վայրագ իղձը կը ծնի սլանալու դէպի վեր՝ անսահմանու-թիւնը երկնքին, հոն՝ մութովանդա-կին մէջ թափանցելու համար Գոյու-թեան և Նիւթին գաղտնիքներուն։ Ինչ կ'ըսէ արդեօք ծովը իր մռունչով. տա-ղեօք անյիշատակ դարերու մէջ երկնքի հետ սիրահարութենէ մը պատրեալ կ'երթայ իր դարաւոր վիշը երգելու Անհունութեան...։

Մտքիս մէջ մէկ կէտի վրայ կու-գան հիմա ծովն ու կինը, երկուքն ալ անդունդ անյատակ՝ լի գաղտնիքնե-րով, նամանաւանդ կինը. զի գիտուս թիւնը թերեւս կարենայ քննել ծովուն յատակը, մինչդեռ իմաստասիրութիւնը գիշերային մթութեան մէջ խոր ան-դունդ մը դիտող ուղեւորի նման ապ-շեալ կը տատամսի կնոջ սրտին մարդ-կային իմացականութեան այդ Սֆինքսին հանդէպ, և իր ամէն հայեցողական տեսութիւնք մէյմէկ տառեր կ'ըլլան կազմելու՝ թերեւս ամենամեծ բառը տիեզերքին, ԽՈՐՀՈՐԴԸ...։

* *

Ապողովի դերը զգալի կերպով նուազած է հիմա, նուագներն ալ նոյն ոգեւորութիւնը չունին։

Մորփէսի հրաւէրը հեշտ վայելք մը կը ներարկէ ներկաներու երեւակա-յութիւնին ներս իր զգայազրկ հան-գիստին կոչերով զանոնք։ Շատեր մեկ-նած են հիմա արդէն, միայն քանի մը տարիքոտ բազմասանոներ կը խնկարկեն դեռ իրենց կուռքը, գարնանային հրայրքոտ տարիներու վերադարձին պարանոցովը արբշիռ։

Դուրսը գիշերապահին ճոկանին ձայնը կ'երկարի մինչեւ հեռուն, խզե-լով պահ մը ամբողջ թաղին լռութիւ-նը։ Փողոցին տերեւազարկ ծառերէն ներքեւ ամբոխ մը կը փսփսայ ոչ-թարթուն ականջներ։ Ամէնուն իր գաղտնիքներուն մէջ։ Ինչ ինչ ամբոխներ կան ասանց ինչ ինչ գաղտնիքներ։ Ինչ ինչ գաղտնիքներ կան ասանց ինչ ինչ ամբոխներ